

එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය යම්වුන් ය

1989 නොවැම්බර් මස 20 වන දින එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලය විසින් අනුමත කර ගන්නා ලද ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය

පෙළ
පූර්විකාව

මෙම ප්‍රඥප්තියට පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් :-

එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියෙහි ප්‍රකාශිත මූලධර්මවලට අනුකූලව, මිනිස් පවුලේ සියලුම කාමාපිකයන්ගේ නෛසර්ගික ගරුත්වය සහ සමාන වූ ද, අන්යතූ කළ නොහැකි වූ ද, අයිතිවාසිකම් ලෝකයේ ස්වාධීනත්වයෙහි, යුක්තියෙහි සහ සාමයෙහි අත්තිවාරම බවට සැලකිල්ලට ගනිමින් ද;

එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනතාව විසින්, මූලික මානුෂික අයිතිවාසිකම් සහ මිනිසාගේ ගරුත්වය සහ වටිනාකම කෙරෙහි විශ්වාසය, ප්‍රඥප්තියෙහි නැවතත් තහවුරු කරනු ලැබ, වැඩි නිදහසක් තුළ සමාජ ප්‍රගතියක් සහ වඩා හොඳ ජීවන තත්ත්වයක් නංවාලීමට අධිෂ්ඨානය කරනු ලැබ ඇති බව සිහියේ තබා ගනිමින් ද;

මිනිස් අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනයෙහි සහ මිනිස් අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියෙහි දක්වා ඇති සියලු අයිතිවාසිකම් සහ ස්වාධීනතා, ජන වර්ගය, වර්ණය, ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය, භාෂාව, ආගම දේශපාලන හෝ වෙනත් මතය ජාතික හෝ සමාජීය සම්භවය, දේපළ, උපත හෝ වෙනත් තත්ත්වය කුමක් වුව ද, කිසිදු ආකාරයක ප්‍රභේදයක් නොමැතිව, සෑම තැනැත්තකුටම නිමිවිය යුතු බවට එක්සත් ජාතීන් විසින් එම ප්‍රකාශනයෙහි සහ සම්මුතියෙහි ප්‍රකාශ කර එකඟත්වයට එළඹී බව පිළිගනිමින් ද, සුවිශේෂ සැලකිල්ල සහ ආධාර

ළමා වියේ නිමිකමක් බවට එක්සත් ජාතීන් විසින්, මිනිස් අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනයෙහි, ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබ ඇති බව සිතිපත් කරමින් ද;

පවුලට සමාජයේ මූලික කණ්ඩායම වශයෙන් ද, එහි සියලු කාමාපිකයන්ගේ, විශේෂයෙන්ම ළමයින්ගේ වර්ධනය සහ සුඛ සිද්ධිය පිණිස වූ ස්වාභාවික පරිසරය වශයෙන් ද ප්‍රජාව ඇතුළත එහි වගකීම් වයට සම්පූර්ණයෙන්ම භාරගත හැකි වන පරිදි, අවශ්‍ය ආරක්ෂාව සහ සහාය සැලසිය යුතු බවට අවබෝධ කර ගනිමින් ද;

ළමයකුගේ පරිපූර්ණ වූ ද ඒකරාශි වූ ද වර්ධනය සඳහා ඔහු හෝ ඇය, ශ්‍රිතමත් වූ ද ආදරයෙන් හා අවබෝධයෙන් යුක්ත වූ ද වාතාවරණයක, පවුල් වටපිටාවක් තුළ ඇතිදැඩි විශ් යුතු බව හඳුනා ගනිමින් ද;

ළමයෙකු සමාජයේ පෞද්ගලික පිටිතයක් ගත කිරීමට සම්පූර්ණයෙන් ම සූදානම් ව සිටිය යුතු බව ද, එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියෙහි ප්‍රකාශිත පරමාදර්ශනයන්ගේ භරය තුළ, විශේෂයෙන් ම කාමයේ, ගරුත්වයේ, අගතිගාමී නොවීමේ, ස්වාධීනත්වයේ, සමානත්වයේ සහ එකමුතුතාවයේ පිටිය තුළ හදාවඩා ගත යුතු බව ද සැලකිල්ලට ගනිමින් ද;

ළමයින් වෙත විශේෂ රැකවරණ සැලකිල්ල ව්‍යාප්ත කිරීමේ අවශ්‍යතාවය, 1924 ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ පිනිවා ප්‍රකාශනයෙහි සහ 1959 දී එක්සත් ජාතීන් විසින් සම්මත කර ගන්නා ලද ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රකාශනයෙහි ද සඳහන් ව ඇති බව ද, මිනිස් අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනයෙහි ද සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියෙහි (විශේෂයෙන්ම 23 වන සහ 24 වන ව්‍යවස්ථාවල) ද, ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියෙහි (විශේෂයෙන්ම 10 වන ව්‍යවස්ථාවෙහි) ද, ළමා සුඛ සිද්ධියට සම්බන්ධ විශේෂිත නියෝජිත ආයතනවල සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධානවල ව්‍යවස්ථාවල සහ අදාළ සාධන පත්‍රවල ද පිළියෙත ඇති බව ද සිත් ති දරා ගනිමින්;

1959 නොවැම්බර් මස 20 වන දින පිහිටා ති පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා සභා රැස්වීමේ දී සඳහන් කර ඇති පරිදි "ශාරීරිකව හා මානසිකව නොමේරූ අවධියක සිටීමේ හේතුවෙන්, ළමයෙකුට උපතට පෙර මෙන්ම උපතින් පසුව ද, යෝග්‍ය නෛරික රැකවරණය ඇතුළුව, විශේෂ ආරක්‍ෂාවන් සහ රැකවරණය අවශ්‍ය බව" සිත්ති දරා ගනිමින්;

පිළිදැගුම් මව්පියන් පිහිටුවීම සහ ජාතික ව සහ ජාත්‍යන්තර ව දරුකමට හදා ගැනීම පිළිබඳ වූ 1986 දෙසැම්බර් මස 03 වන දින 41/85 දරන මහා මණ්ඩල යෝජනා සම්මුතිය, බාලයන් සම්බන්ධයෙන් යුක්තිය පසිඳුම සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මත අවම රීති, ('බෙයිජිං රීති') (1985 නොවැම්බර් මස 29 වන දින 40/33) දරන මහා මණ්ඩල යෝජනා සම්මුතිය සහ හදිසි අවස්ථාවල දී සහ සන්නද්ධ අරගලවල දී ස්ත්‍රීන්ගේ සහ ළමයින්ගේ ආරක්‍ෂාව පිළිබඳ වූ ප්‍රකාශනය (1974 දෙසැම්බර් මස 14 වන දින 3318 (XXIX)) දරන මහා මණ්ඩලයේ යෝජනා සම්මුතිය කෙරෙහි විශේෂ අවධානය ඇති ව, ළමා ආරක්‍ෂාවට සහ ළමා සුඛ සිද්ධියට අදාළ සමාජීය සහ නෛරික මූලධර්ම පිළිබඳ වූ ප්‍රකාශනයේ විධිවිධාන සිහිපත් කරමින්;

සුවිශේෂ වශයෙන් දුෂ්කර තත්ත්වයක් යටතේ පිවත් වන ළමයින් ලෝකයේ සියලුම රටවල පිවත් වන බව සහ ඒ ළමයින් කෙරෙහි විශේෂ සැලකිල්ල අවශ්‍ය බව පිළිගනිමින්;

ළමා ආරක්‍ෂාව සහ සාමූහික වර්ධනය සඳහා එක් එක් ජනතාවගේ සම්ප්‍රදායන්හි සහ සංස්කෘතික වටිනාකම්වල වැදගත්කම යථා පරිදි සැලකිල්ලට ගැනීමෙන්;

සෑම රටකම, විශේෂයෙන්ම සංවර්ධනය වන්නා වූ රටවල ළමයින්ගේ පිවන තත්ත්වය නංවාලීම සඳහා ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාවයේ වැදගත්කම පිළිගැනීමෙන් පහත සඳහන් ආකාරයට එකඟත්වයට එළඹී ඇත.

I වන කොටස

1 වන ව්‍යවස්ථාව

මෙම ප්‍රඥප්තියේ කාර්යයන් සඳහා ළමයෙකු යන්නෙන්, එම ළමයාට අදාළ නීතිය යටතේ වයස අවුරුදු 18 ට පෙර ඔහු වයස් පූර්ණත්වය ලබන්නේ නම් මිස, වයස අවුරුදු 18 ට අඩු සෑම මනුෂ්‍යයකු ම අදහස් වේ.

2 වන ව්‍යවස්ථාව

1. වර්තමාන ප්‍රඥප්තියෙහි පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, ළමයාගේ හෝ ඔහුගේ දෙමව්පියන්ගේ හෝ නීත්‍යානුකූල භාරකරුවාගේ හෝ ජාතිය, වර්ණය, භාෂාව, ආගම, දේශපාලන හෝ වෙනත් මතය, ජාතික, ජනවාර්ගික හෝ සමාජීය මූලාරම්භය, දේපළ, අඛණ්ඩතාව, උපත හෝ වෙනත් තත්ත්වය කුමක් වුව ද, ඒ නොසලකා, කිසිදු ආකාරයක විශේෂණයක් නොකර, එක් එක් ළමයා කෙරෙහි මෙම ප්‍රඥප්තියෙහි දක්වා ඇති අයිතිවාසිකම්, ස්වකීය අධිකරණ සීමාව තුළ දී ගරු කරනු ලැබිය යුතු අතර, ඒවා පිළිගන්නා ඔව්ට සහතික වනු ලැබිය යුතු ය.

2. ළමයාගේ දෙමව්පියන්ගේ, නීත්‍යානුකූල භාරකරුවන්ගේ හෝ පවුලේ සාමාජිකයන්ගේ තත්ත්වය, ක්‍රියාකාරකම්, ප්‍රකාශිත අදහස් හෝ විශ්වාස පදනම් කරගත් සියලු ආකාරයේ විශේෂයන්ට හෝ දඬුවම්වලට හෝ එරෙහිව, ළමයා ආරක්ෂා වන ඔව්ට වග බලා ගැනීම පිණිස, සියලු සුදුසු පියවරවල් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය.

3 වන ව්‍යවස්ථාව

1. ළමයින් පිළිබඳ වූ සියලු ක්‍රියාකාරකම්වල දී, ඒවා පොදු හෝ පෞද්ගලික හෝ සමාජ සුඛ සාධන ආයතන, නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන අධිකරණ, පරිපාලන බලධාරීන් නැතහොත් ව්‍යවස්ථාදායක මණ්ඩල විසින් කරනු ලැබූව ද, ළමයාගේ වැඩිම යහපත එහි දී මූලිකව සැලකිය යුතු කරුණක් විය යුතු ය.

2. ඔහු හෝ ඇය සම්බන්ධයෙන් නිත්‍යානුකූලව වගකිව යුතු වන ඔහුගේ හෝ ඇයගේ දෙමව්පියන්ගේ, නිත්‍යානුකූල කාරකරුවන්ගේ හෝ වෙනත් පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් හා යුතුකම් සැලකිල්ලට ගනිමින්, ඔහුට හෝ ඇයට අවශ්‍ය වන්නා වූ රැකවරණය හා කාරය වම ළමයාට ලැබෙන බවට රාජ්‍ය පාර්ශ්වකරුවන් වග බලා ගත යුතු අතර, මේ අරමුණ උදෙසා සියලු යෝග්‍ය ව්‍යවස්ථාදායක හා පරිපාලන පියවරවල් ගනු ලැබිය යුතු ය.

3. ළමයින්ගේ කාරය හෝ රැකවරණ හෝ සඳහා වගකිව යුතු වන ආයතන, සේවාවන් සහ පහසුකම් නිසි බලධාරීන් විසින් පිහිටුවන ලද ප්‍රමිතින්ට විශේෂයෙන්ම ආරක්ෂාව, සෞඛ්‍යය, සංඛ්‍යාව සහ ඒවායේ කාර්ය මණ්ඩලයේ යෝග්‍යතාව මෙන්ම, නිසි අධීක්ෂණය පිළිබඳ ප්‍රමිතින්ට ගැලපෙන බවට පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් වග බලා ගනු ලැබිය යුතු ය.

4 වන ව්‍යවස්ථාව

මෙම ප්‍රඥප්තියෙහි පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම පිණිස අදාළ වන සියලු ව්‍යවස්ථාදායක, පරිපාලන සහ වෙනත් පියවරවල් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය. ආර්ථික, සමාජීය සහ සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් වූ විට, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් තමන්ට ඇති සම්පත්වල උපරිම ප්‍රමාණයට අනුව ද අවශ්‍ය වන අවස්ථාවල ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාවයේ රාමුව ඇතුළත ද වම පියවරවල් ගනු ලැබිය යුතු ය.

5 වන ව්‍යවස්ථාව

වර්තමාන ප්‍රඥප්තියෙහි පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් ළමයා විසින් ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ දී, ළමයාගේ ශක්තිමත් වර්ධනයට ගැලපෙන ආකාරයට නිසි විධාන සහ මහා පෙන්වීම කිරීමට ළමයා සම්බන්ධයෙන් නිත්‍යානුකූලව වග කියන්නා වූ දෙමව්පියන්ගේ හෝ අදාළ වන අවස්ථාවල දේශීය චාරිත්‍රවලින් විධිවිධාන සලසනු ලැබ ඇති ව්‍යාප්ත පවුලේ හෝ ජන සමූහයේ සාමාජිකයන්ගේ හෝ නිත්‍යානුකූල කාරකරුවන්ගේ හෝ වෙනත් තැනැත්තන්ගේ වගකීම්වලට

අයිතිවාසිකම්වලට සහ කාර්යයන්ට පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් ගරු කළ යුතු ය.

6 වන ව්‍යවස්ථාව

1. පිවත්වීම සඳහා නෛසර්ගික අයිතියක් සෑම ළමයකුටම තිබෙන බව පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් පිළිගනිති.

2. ළමයාගේ පැවැත්ම සහ වර්ධනය පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් හැකි උපරිම ප්‍රමාණයට සුරක්ෂිත කරනු ලැබිය යුතු ය.

7 වන ව්‍යවස්ථාව

1. ළමයකු උපත ලද විගසම ලියාපදිංචි කරනු ලැබිය යුතු අතර, උපතෙහි සිට ම නමක් ලැබීමේ අයිතිය ද, ජාතියක් ලබා ගැනීමේ අයිතිය ද ඔහුට ඇත්තේ ය. එසේම හැකි තාක් දුරට ඔහුගේ හෝ ඇයගේ දෙමව්පියන් කවුරුන් ද කියා දැන ගැනීමේ සහ එම දෙමව්පියන් විසින් රැකවරණ භාරය සලසනු ලබීමේ අයිතිය ද ඔහුට ඇත්තේ ය.

2. ස්වකීය ජාතික නීතියට සහ මෙම ක්ෂේත්‍රයෙහි අදාළ ජාත්‍යන්තර සන්ධාන යටතේ ස්වකීය වගකීම්වලට අනුකූලව මෙම අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාවේ යෙදවීම, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් සුරක්ෂිත කරනු ලැබිය යුතු අතර, එසේ නොකළ විට ළමයා රටක් නොමැති තැනැත්තකු වන අවස්ථාවල මෙය විශේෂයෙන්ම කළ යුතු වන්නේ ය.

8 වන ව්‍යවස්ථාව

1. නීතිය මගින් පිළිගනු ලැබ ඇති රටවැසිභාවය නම සහ පවුල් සම්බන්ධතා ඇතුළත් ඔහුගේ හෝ ඇයගේ අනන්‍යතාවය, අනිතික මැදිහත්වීම්වලින් තොරව ආරක්ෂා කර ගැනීමේ ළමයාගේ අයිතිවාසිකමට ගරු කිරීමට පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් බැඳී සිටින්නාහ.

2. ඔහුගේ හෝ ඇයගේ අනන්‍යතාවයේ අංග කිපයක් හෝ සියල්ලම හෝ නීති විරෝධී ලෙස ළමයකුට අහිමි කරනු ලැබ ඇති අවස්ථාවක,

ඔහුගේ හෝ ඇයගේ අනන්‍යතාව යළිත් කඩිනමින් පිහිටුවීමේ පරමාර්ථයෙන් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් යෝග්‍ය සහාය සහ ආරක්‍ෂාව සලසනු ලැබිය යුතු ය.

9 වන ව්‍යවස්ථාව

1. ළමයාගේ වැඩිම යහපත උදෙසා ඔහුගේ හෝ ඇයගේ හෝ දෙමව්පියන්ගෙන් වෙන් කළ යුතු බවට ආදාළ කරගනු ලැබිය යුතු තිත්‍රියට සහ කාර්ය පටිපාටියට අනුකූලව, නිසි බලධරයන් විසින් අධිකරණ සම්භක්‍ෂණයට යටත්ව තීරණය කරනු ලබන විට හැර, ඔවුන්ගේ කැමැත්තට එරෙහිව ළමයකු ඔහුගේ හෝ ඇයගේ හෝ දෙමව්පියන්ගෙන් වෙන් නොකරවන බවට පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් සහතික විය යුතු ය. එවැනි තීරණයක් දෙමව්පියන් විසින් ළමයකුට අනිසි ලෙස සැලකීමක් හෝ නොසලකා හැරීමක් හෝ දෙමව්පියන් වෙන්වී පිවත්වීමක් හෝ ඇතුළත් වියේෂ අවස්ථාවක දී ගනු ලැබිය හැකි අතර, ළමයාගේ පදිංචි ස්ථානය පිළිබඳව තීරණයක් කරනු ලැබිය යුතු ය.

2. 1 වන ඡේදය ප්‍රකාරව පැවැත්වෙන නඩු කටයුතු කිසිවක දී, එම කටයුතුවලට සහභාගි වී තම අදහස් දැක්වීමට අවස්ථාව, ඊට සම්බන්ධතාවක් දක්වන සියළුම පාර්ශ්වකරුවන්ට ලබා දිය යුතු ය.

3. දෙමව්පියන්ගෙන් කෙනෙකුගෙන් හෝ දෙදෙනාගෙන්ම හෝ වෙන් වී සිටින ළමයාට ක්‍රමික පදනමක් මත මව්පියන් දෙදෙනාම සමග පෞද්ගලික ආශ්‍රය හා සෘජු සම්බන්ධතා පවත්වාගෙන යාමේ අයිතියට ගරු කිරීම, ළමයාගේ වැඩිම යහපතට පටහැනි වන්නේ නම් මිස, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යන් එම අයිතියට ගරු කරනු ලැබිය යුතු ය.

4. දෙමව්පියන්ගෙන් කෙනෙකු හෝ දෙමව්පියන් දෙදෙනාම හෝ ළමයා හෝ රඳවා ගැනීම, බන්ධනාගාරගත කිරීම, රටින් පිටුවහල් කොට තැබීම, රටින් නෙරපීම හෝ (එම තැනැත්තා රාජ්‍ය අත් අඩංගුවේ නි සිටින අතරතුර දී කිනම් හේතුවක් නිසා චූළ උද්ගත වන මරණය ඇතුළත්ව) මිය යාම වැනි, රාජ්‍ය පාර්ශ්වයක් විසින් ආරම්භ කරන ලද කිසියම් ක්‍රියාවක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් එම වෙන්වීම සිදුවී ඇති අවස්ථාවක, දෙමව්පියන් හෝ ළමයා හෝ අදාළ වන්නේ නම්, එම

පවුලේ වෙනත් සාමාජිකයකු හෝ ඉල්ලා සිටි විට, එම පවුලේ නැති වී සිටින සාමාජිකයා (සාමාජිකයන්) කොති සිටීන්ගේ ද, යන්න පිළිබඳව අවශ්‍ය තොරතුරු එම ළමයාගේ අභිවෘද්ධියට හානිකර වන්නේ නම් මිස, එම දෙමව්පියන් ළමයා හෝ පවුලේ වෙනත් සාමාජිකයා හෝ වෙත සපයනු ලැබිය යුතු ය. එවැනි ඉල්ලුමක් ඉදිරිපත් කළ පමණින්ම, අදාළ තැනැත්තාට හෝ තැනැත්තන්ට හානිකර ප්‍රතිඵල ඇති නොවන බවට පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් වැඩි දුරටත් වග බලා ගනු ලැබිය යුතු ය.

10 වන ව්‍යවස්ථාව

1. 9 වන ව්‍යවස්ථාවේ 1 වන ඡේදය යටතේ පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යවල වගකීම්වලට අනුකූලව, පවුලක් නැවත එක්වීමේ කාර්යය සඳහා රාජ්‍ය පාර්ශ්වයකට ඇතුළුවීමට හෝ රාජ්‍ය පාර්ශ්වයකින් පිටව යාමට, ළමයකු හෝ ඔහුගේ නැතහොත් ඇයගේ දෙමව්පියන් හෝ විසින් කරනු ලබන ඉල්ලුමක් සම්බන්ධයෙන් නියත, මානුෂික හා කඩිනම් ආකාරයකින් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් කටයුතු කළ යුතු ය. එවැනි ඉල්ලුමක් කිරීම, ඉල්ලුම්කරුවන්ට හෝ ඔවුන්ගේ පවුලේ සාමාජිකයන්ට හෝ හානිකර ප්‍රතිඵල නොගෙනෙන බවට, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් වැඩිදුරටත් වග බලා ගනු ලැබිය යුතු ය.

2. යම් දරුවෙකුගේ දෙමව්පියන් විවිධ රාජ්‍යවල පදිංචිව සිටීන්ගේ ද, ඒ දරුවාට විශේෂ අවස්ථානුගත කරුණු පවත්නා විට හැර, දෙමව්පියන් දෙදෙනාම සමග පොද්ගලික ආශ්‍රය සහ සෘජු සම්බන්ධතා ක්‍රමික පදනමක් මත පවත්වා ගෙන යාමේ අයිතිය තිබිය යුතු ය. ඒ අරමුණ සඳහා ද, 9 වන ව්‍යවස්ථාවේ 2 ඡේදය යටතේ රාජ්‍ය පාර්ශ්වකරුවන්ගේ වගකීම්වලට අනුකූලව ද, ළමයාට සහ ඔහුගේ හෝ ඇයගේ දෙමව්පියන්ට තමන්ගේ රට ඇතුළු ඕනෑම රටක් හැර යාමට ද, තම රට ට ඇතුළුවීමට ද, තිබෙන අයිතිය පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගරු කරනු ලැබිය යුතු ය. නීතිය මගින් නියම කරනු ලැබ ඇති සහ ජාතික ආරක්‍ෂාව, මහජන සාමය, මහජන සෞඛ්‍යය, සදාචාර ධර්ම හෝ මෙම ව්‍යවස්ථාව මගින් පිළිගෙන තිබෙන වෙනත් අයිතිවාසිකම්වලට එකඟ වන්නා වූ වෙනත් තැනැත්තන්ගෙන්

අයිතිවාසිකම් සහ ස්වාධීනතා හෝ සුරැකීම පිණිස අවශ්‍ය වන්නා වූ සීමා කිරීම්වලට පමණක්, කිසියම් රටක් හැර යාමේ අයිතිය සීමා විය යුතු ය.

11 වන ව්‍යවස්ථාව

1. නීති විරෝධී ලෙස ළමයින් පිටරට යැවීම සහ පිටරටවල සිට ආපසු නොවීමේ මර්ධනය කිරීම සඳහා පියවරවල් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය.

2. මෙම අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා ද්විපාර්ශ්වික හෝ බහු පාර්ශ්වික හෝ ගිවිසුම් ඇති කර ගැනීම හෝ පවත්නා ගිවිසුම්වලට ආබද්ධ කිරීම හෝ පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් කරනු ලැබිය යුතු ය.

12 වන ව්‍යවස්ථාව

1. තමාගේම අදහස් ඇති කර ගැනීමේ ශක්‍යතාව ඇති ළමයාට, ඒ ළමයාට බලපාන්නා වූ සියළු කාරණා පිළිබඳව ඔහුගේ හෝ ඇයගේ හෝ අදහස් නිදහස් ලෙස ප්‍රකාශ කිරීමේ අයිතිය, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, එම ළමයාට ආරක්‍ෂණය කොට දෙනු ලැබිය යුතු අතර, ළමයාගේ වයස සහ පරිණතතාවයට අනුකූලව එම ළමයාගේ අදහස්වලට සැලකිල්ල දැක්විය යුතු ය.

2. මෙම කාර්යය සඳහා, ළමයාට බලපාන කිසියම් අධිකරණ හෝ පරිපාලන කාර්ය පටිපාටිවල දී, ජාතික නීතියේ කාර්ය පටිපාටික රීතිවලට ගැලපෙන්නා වූ ආකාරයට ළමයි විසින් කෙළින්ම හෝ නියෝජිතයකු නැතහොත් නිසි මණ්ඩලයක් මගින් හෝ කියනු ලබන කරුණු ඇසීමේ අවස්ථාවක්, විශේෂයෙන්ම ළමයෙකු වෙත ලබා දෙනු ලැබිය යුතු ය.

13 වන ව්‍යවස්ථාව

1. ප්‍රකාශන නිදහස සඳහා අයිතිය ළමයෙකුට තිබිය යුතු ය. මෙම අයිතියට දේශ සීමා කුමක් වුව ද, සියළුම ආකාරයේ තොරතුරු සහ අදහස් ගවේෂණය කිරීම, ලබා ගැනීම සහ වාචිකව, ලිඛිතව හෝ

කලාවක ස්වරූපයෙන් හෝ ළමයා රූපී වෙනත් යම් මාධ්‍යයකින් හෝ ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ඇතුළත් වන්නේ ය.

2. මෙම අයිතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම ඇතැම් සීමා කිරීම්වලට යටත් විය හැකි ය. එසේ වුව ද එම සීමා කිරීම්, නිතියෙන් විධිවිධාන සලසා ඇත්තා වූ ද.

(අ) වෙනත් තැනැත්තන්ගේ අයිතින්ට සහ කීර්තියට ගරු කිරීම පිණිස හෝ

(ආ) ජාතික ආරක්‍ෂාව හෝ මහජන සාමය හෝ සෞඛ්‍යය හෝ සදාචාර ධර්ම හෝ සුරැකීම පිණිස හෝ අවශ්‍ය වූ ද සීමා කිරීම පමණක් විය යුතු ය.

14 වන ව්‍යවස්ථාව

1. ළමයාගේ වින්තනයේ, හෘදය සාක්ෂියේ සහ ආගමික විශ්වාසයේ නිදහස පිළිබඳ වූ අයිතියට, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් ගරු කළ යුතු ය.

2. ළමයාගේ වර්ධනය වන්නා වූ ශක්ෂුතාවයන්ට ගැලපෙන ආකාරයකට ඔහුගේ හෝ ඇයගේ මෙම අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ දී විධාන සැලසීමේ දෙමව්පියන්ගේ සහ අදාළ අවස්ථාවල දී නිත්‍යානුකූල භාරකරුවන්ගේ අයිතිවාසිකම්වලට සහ යුතුකම්වලට, ගරු කිරීම පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් කරනු ලැබිය යුතු ය.

3. නිතියෙන් නියම කරනු ලැබ ඇත්තා වූ ද, මහජන ආරක්‍ෂාව, සාමය, සෞඛ්‍යය හෝ සදාචාර ධර්ම හෝ වෙනත් තැනැත්තන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් සහ ස්වාධීනත්වයන් හෝ ආරක්‍ෂා කිරීම පිණිස අවශ්‍ය වන්නා වූ ද සීමාකිරීම්වලට පමණක් යමෙකුගේ ආගම හෝ ඇදහිම් හෝ ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස සීමා විය හැකි ය.

15 වන ව්‍යවස්ථාව

1. පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, ළමයෙකුගේ සමාගමයේ නිදහස සහ සාමකාමී රැස්වීමේ නිදහස පිළිගනු ලැබේ.

2. නීතියට අනුකූලව පනවා ඇත්තා වූ ද, ජාතික ආරක්ෂාවෙහි හෝ මහජන ආරක්ෂාවෙහි හෝ මහජන සාමයෙහි අභිවෘද්ධිය පිණිස ද, මහජන සෞඛ්‍යය හෝ සදාචාර ධර්ම සුරැකීම පිණිස හෝ වෙනත් තැනැත්තන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ ස්වාධීනත්වයන් සුරැකීම පිණිස ද, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍ය වන්නා වූ ද සීමා කිරීම් හැර, මෙම අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ දී සීමා කිරීම් කිසිවක් පනවනු නොලැබිය හැකි ය.

16 වන ව්‍යවස්ථාව

1. කිසිම ළමයෙකුට, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ පෞද්ගලිකත්වය, පවුල, නිවස හෝ ලිපි ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් අත්තනෝමතික නැතහොත් අනීතික මැදිහත්වීම්වලට භාජනය කරනු ලැබීමට ද, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ගරුත්වයට සහ කීර්තියට අනිතික ලෙස හානි කරනු ලැබීමට ද යටත් නොකළ යුතු ය.

2. වචනි මැදිහත්වීම්වලට හෝ හානි කිරීම්වලට හෝ විරුද්ධව, නීතියේ ආරක්ෂාව ලැබීමේ අයිතිය ළමයකුට ඇත්තේ ය.

17 වන ව්‍යවස්ථාව

පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, ජන මාධ්‍ය මගින් ඉටු කරනු ලබන වැදගත් කාර්යය පිළිගනු ලබන අතර ම, විවිධ වූ ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර සම්භවයන්ගෙන් ලැබෙන්නා වූ, විශේෂයෙන්ම ඔහුගේ හෝ ඇයගේ සමාජය, අධ්‍යාත්මික සහ සදාචාරාත්මක වර්ධනය සහ කායික සහ මානසික සෞඛ්‍යය නංවාලීම අරමුණු කොට ගත් තොරතුරුවලට සහ පුවත්වලට ප්‍රවේශය ළමයාට තිබෙන ඛවට වගබලා ගනු ලැබිය යුතු ය. මෙම අරමුණු උදෙසා, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් -

(අ) ළමයාට සමාජීය සහ සංස්කෘතික වශයෙන් අර්ථදායක වන්නා වූ ද, 29 වන ව්‍යවස්ථාවේ හරයට අනුකූල වූ ද තොරතුරු සහ පුවත් ප්‍රචාරය කිරීමට ජන මාධ්‍යයන් උනන්දු කරලීම;

(ආ) විවිධ සංස්කෘතික, ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර සම්භවයන් සමග එම තොරතුරු සහ පුවත් නිෂ්පාදනය කිරීමෙහිලා, හුවමාරු කර ගැනීමෙහිලා සහ ප්‍රචාරය කිරීමෙහිලා, ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාව උනන්දු කරලීම;

(ඇ) ළමා පොත් නිෂ්පාදනය සහ ප්‍රචාරය කිරීම උනන්දු කරලීම;

(ඈ) සුළු කණ්ඩායමකට අයත් වන්නා වූ හෝ දේශීය වූ හෝ ළමයාගේ වාග් විද්‍යාත්මක අවශ්‍යතා ගැන විශේෂ සැලකිල්ලක් දැක්වීමට ජන මාධ්‍යයන් උනන්දු කරලීම;

(ඉ) 13 වන 18 වන ව්‍යවස්ථාවල විධිවිධාන සිත්ති දරාගෙන, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ යහපතට හානි කරවන්නා වූ තොරතුරුවලින් සහ පුවත්වලින් ළමයා ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා, නිසි මාර්ගෝපදේශ වර්ධනය කර ගැනීමට උනන්දු කරලීම;

පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් කරනු ලැබිය යුතු ය.

18 වන ව්‍යවස්ථාව

1. ළමයා හදා වඩා ගැනීම සහ වර්ධනය කිරීම සඳහා පොදු වගකීමක් දෙමව්පියන් දෙදෙනාට ම තිබෙන බවට වූ මූලධර්ම පිළිගන්නා බවට සහතික වීම පිණිස තමන්ට හැකි සෑම උත්සාහයක්ම පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය. ළමයා හදා වඩා ගැනීම සහ වර්ධනය කිරීම සඳහා මූලික වගකීමක් දෙමව්පියන්ට හෝ අවස්ථාවෝචිත පරිදි නිත්‍යානුකූල භාරකරුවන්ට ඇත්තේය. ඔවුන් මූලිකව සැලකිය යුතු කරුණු වන්නේ ළමයාගේ වැඩිම යහපතයි.

2. මෙම සම්මුතියෙහි දක්වා ඇති අයිතිවාසිකම් තහවුරු කෙරෙන බවට සහතික වීමේ සහ ඒවා ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ කාර්යය සඳහා තම දරුවන් හදා වඩා ගැනීමේ වගකීම් ඉටු කිරීමේ දී දෙමව්පියන්ට සහ

නීත්‍යානුකූල භාරකරුවන්ට, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් සුදුසු ආධාර සලසනු ලැබිය යුතු අතර, ළමයින්ගේ ජාත්‍යන්‍ය සහ රැකවරණය සඳහා ආයතන, පහසුකම් හා සේවාවන් සංවර්ධනය කෙරෙන බවට වගබලා ගනු ලැබිය යුතු ය.

3. වැඩ කරන දෙමව්පියන්ගේ දරුවන්ට ලබා ගැනීමට සුදුසුකම් ඇත්තේ ළමා ආරක්‍ෂක සේවාවන් සහ පහසුකම් ද, ඒවායින් ප්‍රතිලාභ ලැබීමේ අයිතිය, ඒ ළමයින්ට තිබෙන බවට සහතික වීම පිණිස අවශ්‍ය සියලු යෝග්‍ය පියවරවල් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය.

19 වන ව්‍යවස්ථාව

1. ළමයෙකු, දෙමව්පියන්ගේ හෝ නීත්‍යානුකූල භාරකරුගේ නැතහොත් භාරකරුවන්ගේ හෝ ළමයාගේ ආරක්‍ෂක රැකවරණය භාරව සිටින වෙනත් යම් තැනැත්තෙකුගේ ආරක්‍ෂක රැකවරණයෙහි සිටින අතරතුර, සියලු ආකාරයේ ශාරීරික හෝ මානසික හිංසා පීඩාවලින්, අනතුරුවලින්, පරිහාසයට පාත්‍ර කිරීමෙන් නොසලකා හැරීමෙන් හෝ නොසැලකිලිමත් ලෙස සලකනු ලැබීමෙන්, වෙනස්කම් කිරීමෙන් හෝ අයවා ලිංගික සම්බන්ධතා ඇතුළු අයවා ක්‍රියාවන්ට භාජනය කිරීමෙන් හෝ අයුතු ප්‍රයෝජනයට යොදා ගැනීමෙන්, ළමයා ආරක්‍ෂා කර ගැනීම සඳහා, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් සියලුම යෝග්‍ය ව්‍යවස්ථාදායක, පරිපාලනමය, සමාජීය සහ අධ්‍යාපනික පියවරවල් ගනු ලැබිය යුතු ය.

2. අදාළ වන පරිදි, එම ආරක්‍ෂක පියවරවලට, ළමයාට සහ ළමයාගේ ආරක්‍ෂක රැකවරණ දරන තැනැත්තන්ට අවශ්‍ය ආධාරය සලසන්නා වූ සමාජ වැඩ පිළිවෙලවල් පිහිටුවීම සඳහා ද, මෙහි කලින් විස්තර කර ඇත්තා වූ ද අධිකරණයේ මැදිහත්වීම සඳහා යෝග්‍ය වන්නා වූ ද, ළමයාට අනිසි ලෙස සැලකීමේ අවස්ථා වැළැක්වීම, ඒ අවස්ථා හඳුනා ගැනීම, වාර්තා කිරීම, අවධානයට යොමු කිරීම, විමර්ශනය කිරීම, ඒ අවස්ථා සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සහ පසු විපරම් කිරීම සඳහා ද වෙනත් ස්වභාවයේ ඵලදායී කාර්ය පටිපාටි ඇතුළත් විය යුතු ය.

20 වන ව්‍යවස්ථාව

1. ඔහුගේ හෝ ඇයගේ පවුල් පරිසරය තාවකාලික හෝ ස්ථිර ව හෝ ඔහුට හෝ ඇයට අනිමිච්ඡා ඇත්තා වූ හෝ තමන්ගේම වැඩිම යහපත පිණිස, ඒ පරිසරයේ රැඳී සිටීමට ඉඩ දෙනු ලැබිය නොහැකි වන්නා වූ හෝ ළමයෙකුට, රාජ්‍යය විසින් සලසනු ලබන විශේෂ ආරක්‍ෂාව සහ ආධාර ලැබීමේ අයිතියක් තිබිය යුතු ය.

2. ස්වකීය ජාතික නීතිවලට අනුකූලව, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, එවැනි ළමයෙකුට විකල්ප ආරක්‍ෂක රැකවරණ ලැබෙන බවට වගබලා ගනු ලැබිය යුතු ය.

3. වෙනත් කරුණු අතර, එවැනි ආරක්‍ෂක රැකවරණයකට, පිළිදැගුම් භාරයක පිහිටුවීම, ඉස්ලාම් නීතියේ කතාලා, දරුකමට හදා ගැනීම, හෝ අවශ්‍ය නම්, ළමයින්ගේ ආරක්‍ෂා රැකවරණ සඳහා වූ සුදුසු ආයතනයක රැඳවීම ඇතුළත් විය යුතු ය. විසඳුම් සලකා බැලීමේ දී, ළමයා හදා වඩා ගැනීම දිගටම කරගෙන යාමේ අවශ්‍යතාවය සහ ළමයාගේ ජනවාර්ගික, ආගමික, සංස්කෘතික සහ භාෂාමය පසුබිම් කෙරෙහි නිසි අවධානය යොමු කළ යුතු ය.

21 වන ව්‍යවස්ථාව

දරුකමට හදා ගැනීමේ ක්‍රමය පිළිගන්නා වූ සහ/හෝ එයට ඉඩ දෙන්නා වූ පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, වැඩිම සැලකිල්ල ළමයාගේ වැඩිම යහපත උදෙසා යොමුවන බවට වග බලා ගනු ලැබිය යුතු අතර, එම රාජ්‍යයන් විසින්,

(අ) දෙමව්පියන්ට, සැරිතින්ට සහ නිත්‍යානුකූල භාරකරුවන්ට අදාළව, ළමයාගේ තත්ත්වය ප්‍රකාරව, දරුකමට හදා ගැනීමට අවසර දිය හැකි බවට සියලු අදාළ සහ විශ්වසනීය තොරතුරු පදනම් කර ගෙන, අදාළ නීතියට සහ ක්‍රියා පටිපාටියට අනුකූලව තීරණ ගන්නා නිසි බලධාරීන් විසින් පමණක් දරුකමට හදා ගැනීමේ අවසරය දී ඇති බවට සහ අවශ්‍ය නම් අවශ්‍ය වන්නා වූ උපදෙස් පදනම් කරගෙන

දරුකමට හදා ගැනීමට එකඟ බවට අදාළ තැනැත්තා විසින් දැනුම් දී ඇති බවට වගබලා ගැනීම ද;

(ආ) ළමයා පිළිදැගුම් භාරයක හෝ හදා වඩා ගන්නා පවුලක භාරයෙහි හෝ තැබිය නොහැකි නම් හෝ කිසියම් සුදුසු ආකාරයකට ළමයා උපත ලද රටෙහිම ආරක්ෂක රැකවරණ සැලසිය නොහැකි නම්, ළමයාගේ ආරක්ෂක රැකවරණ පිළිබඳ විකල්ප මාර්ගයක් වශයෙන් රට රටවල් අතර දරුකමට හදා ගැනීම සලකා බැලිය හැකි බව පිළිගැනීම ද;

(ඇ) රට රටවල් අතර දරුකමට හදා ගැනීමට භාජනය වන ළමයාට ද, රට තුළ ජාතික වශයෙන් දරුකමට හදා ගන්නා අවස්ථාවල පවත්නා ආරක්ෂාවන් සහ තත්ත්වයන් භුක්ති විඳීමට ලැබෙන බවට වගබලා ගැනීම ද;

(ඈ) රට රටවල් අතර දරුකමට හදා ගැනීමේ දී, එසේ පිහිටුවීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් එයට සම්බන්ධ වූ තැනැත්තන්ට අයුතු මූල්‍ය වාසියක් නොලැබෙන බවට සහතික වීම පිණිස, සුදුසු සියළු පියවරවල් ගැනීම ද;

(ඉ) යෝග්‍ය අවස්ථාවල දී, ද්වි පාර්ශ්වික හා බහු පාර්ශ්වික වැඩ පිළිවෙලවල් හෝ ගිවිසුම් හෝ ඇති කර ගැනීම මගින් මෙම ව්‍යවස්ථාවේ පරමාර්ථ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ළමයා වෙනත් රටක පිහිටුවීම නිසි බලයලත් අධිකාරීන් නැතහොත් අංශ මගින් සිදු කරන බවට සහතික වීම පිණිස, මෙම රාමුව තුළ ප්‍රයත්න දැරීම ද කරනු ලැබිය යුතු ය.

22 වන ව්‍යවස්ථාව

1. පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, අදාළ වන්නා වූ ජාත්‍යන්තර හෝ දේශීය නීතියට සහ කාර්ය පටිපාටියට අනුකූල වූ, සරණාගත තත්ත්වය පතන්නා වූ නැතහොත් සරණාගතයකු ලෙස සලකනු ලබන්නා වූ දරුවෙකු, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ දෙමව්පියන් හෝ වෙනත් යම් තැනැත්තෙකු හෝ සමග ඉදිරිපත් වන්නේ වුව ද,

නොවුව ද එකී රාජ්‍යයන් පාර්ශ්වකරුවන් වන්නා වූ මෙම ප්‍රඥප්තියෙහි සහ වෙනත් ජාත්‍යන්තර මානුෂික අයිතිවාසිකම් හෝ මානව දයාව හෝ පිළිබඳ සාධන පත්‍රවල දක්වා ඇති අදාළ අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳීමේ දී, නිසි ආරක්‍ෂාව සහ මානව දයාව ලැබෙන බවට සහතික කිරීම පිණිස, උචිත පියවරවල් ගනු ලැබිය යුතු ය.

2. මෙම කාර්ය සඳහා එවැනි ළමයෙකු ආරක්‍ෂා කිරීම සහ එම ළමයාට සහාය වීම පිණිසත් ඔහුගේ හෝ ඇයගේ හෝ පවුල නැවත එකමුතු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනීමට කිසියම් සරණාගත ළමයෙකුගේ දෙමව්පියන් හෝ පවුලේ වෙනත් සාමාජිකයන් හෝ සොයා ගැනීම පිණිසත් එක්සත් ජාතීන් විසින් ද, එක්සත් ජාතීන් සමග සහයෝගීව කටයුතු කරන නිසි බලැති අන්තර් ආණ්ඩු සංවිධාන හෝ ආණ්ඩුවේ නොවන සංවිධාන විසින් ද දරනු ලබන ප්‍රයත්න කිසිවක දී, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, ඒවාට සුදුසුයැයි සලකන සහාය සලසනු ලැබිය යුතු ය. දෙමව්පියන් හෝ පවුලේ සාමාජිකයන් හෝ සොයා ගත නොහැකි අවස්ථාවල දී, එම ළමයාට, කිසියම් හේතුවක් නිසා ඔහුගේ හෝ ඇයගේ පවුල් පරිසරය ස්ථිරව හෝ තාවකාලිකව හෝ අනිම් ව සිටින වෙනත් ළමයෙකුට පරිදීම මෙම ප්‍රඥප්තියෙහි දක්වා ඇති ආරක්‍ෂාව ම සලසනු ලැබිය යුතු ය.

23 වන ව්‍යවස්ථාව

1. මානසිකව හෝ ගාරිටිකව හෝ අබල ළමයෙකු, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ගරුත්වය සහතික කරන ආත්ම විශ්වාසය ප්‍රවර්ධනය කරන, සහ ප්‍රජාව සමග ළමයාගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගිත්වය පහසු කරන තත්ත්වයන් මත, පරිපූර්ණ වූ ද, විනිත වූ ද, පිටිතයක් ගත කළ යුතු බව පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් පිළිගනු ලැබේ.

2. විශේෂ ආරක්‍ෂා, රැකවරණය සඳහා අබල ළමයෙකුගේ අයිතිය පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් පිළිගනු ලබන අතර, ඉල්ලුම් කර ඇත්තා වූ ද, ළමයාගේ තත්ත්වය සහ ළමයා රැක බලා ගන්නා දෙමව්පියන්ගේ හෝ වෙනත් තැනැත්තන්ගේ හෝ අවස්ථානුගත තත්ත්වයන්ට උචිත වන්නා වූ ද, ආධාරය, පවත්නා සම්පත්වලට යටත්ව, සුදුසුකම් ලබා ඇති ළමයා වෙත ද, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ආරක්‍ෂා

රැකවරණය සඳහා වගකිව යුතු තැනැත්තන් වෙත ද ව්‍යාප්ත කිරීම, එම රාජ්‍යයන් විසින් උනන්දු කරනු ලැබිය යුතු අතර, එසේ කෙරෙන බවට සහතික විය යුතු ය.

3. අබල ළමයෙකුගේ විශේෂ අවශ්‍යතා ගැන සැලකිලිමත්ව, ඒ ළමයා රැක බලා ගන්නා දෙමව්පියන්ගේ නැතහොත් වෙනත් තැනැත්තන්ගේ මූල්‍ය සම්පත් සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2 වන ඡේදයට අනුකූලව ව්‍යාප්ත කරනු ලබන ආධාරය, හැකි සෑම අවස්ථාවක දී ම, අයකිරීමක් නොමැතිව ප්‍රදානය කරනු ලැබිය යුතු අතර, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ සංස්කෘතිය සහ අධ්‍යාත්මික වර්ධනය ඇතුළුව, ලබා ගත හැකි පූර්ණ සමාජ සමෝධානය සහ පෞද්ගලික අභිවෘද්ධිය ළමයා විසින් අත්කර ගනු ලැබීමට හිතකර වන්නා වූ ආකාරයකින් අධ්‍යාපනයට, පුහුණුවට, සෞඛ්‍ය ආරක්ෂක සේවාවන්ට, පුනරුත්ථාපන සේවාවන්ට, සේවා නියුක්තිය සඳහා සූදානම් කිරීම්වලට සහ විනෝද විමේ අවස්ථාවලට ළමයාට වලදායී ප්‍රවේශය ඇති බවටත්, ඒවා ලැබෙන බවටත් සහතික වන පරිදි ඒවා සැලසුම් කොට තිබිය යුතු ය.

4. මෙම ක්ෂේත්‍රවල තම හැකියාවන් සහ නිපුණතා වැඩි දියුණු කර ගැනීමට ද, තම අත්දැකීම් පුළුල් කර ගැනීමට ද, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යවලට හැකියාව සැලසීමේ අරමුණ ඇති ව, පුනරුත්ථාපනය, අධ්‍යාපනය සහ වෘත්තිය සේවා ක්‍රමවලට අදාළ තොරතුරු සැපයීම සහ ඒවාට ප්‍රවේශ ලබාදීම ඇතුළුව, අබල ළමයින් පිළිබඳ වූ නිවාරණ සෞඛ්‍ය සේවා, සහ වෛද්‍ය මානසික සහ ශ්‍රිතිය ප්‍රතිකාර පිළිබඳ ක්ෂේත්‍රවල උචිත තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාවේ නාමයෙන් ප්‍රවර්ධනය කරනු ලැබිය යුතු ය. මේ සම්බන්ධයෙන්, සංවර්ධනය වන්නා වූ රටවල අවශ්‍යතාවයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතු වේ.

24 වන ව්‍යවස්ථාව

1. සෞඛ්‍යය සම්බන්ධයෙන් ලබා ගත හැකි ඉහළ ම තත්ත්වය භුක්ති විඳීම සඳහා ද, අසනීපවලට ප්‍රතිකාර ගැනීමට සහ සෞඛ්‍යය පුනරුත්ථාපනය කර ගැනීමට පහසුකම් සඳහා ද, ළමයාගේ අයිතිය, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් පිළිගනු ලැබේ. එම සෞඛ්‍යය

ආරක්ෂක සේවාවන්ට ප්‍රවේශය ලැබීමේ ඔහුගේ හෝ ඇයගේ අයිතිය කිසිම ප්‍රමාදයකට අහිමි නොවන බවට වග බලා ගැනීම පිණිස, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ප්‍රයත්න දරනු ලැබිය යුතු ය.

2. පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, මෙම අයිතිය සම්පූර්ණයෙන්ම ක්‍රියාත්මක කරවීමට ක්‍රියා කරනු ලැබිය යුතු අතර, විශේෂයෙන්ම,

(අ) ප්‍රදරු සහ ප්‍රමා මරණ සංඛ්‍යාව අඩු කිරීමට;

(ආ) ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව වර්ධනය කිරීම කෙරෙහි අවධානය ඇතිව, සියලුම ප්‍රමාදයන්ට අවශ්‍ය වෛද්‍ය සහාය සහ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව සැලසෙන බවට සහතික කිරීමට;

(ඇ) පරිසර දූෂණයේ අනතුරු සහ අවදානම් සැලකිල්ලට ගනිමින්, වෙනත් කරුණු අතර, පහසුවෙන් ලබා ගත හැකි තාක්ෂණ උපයෝගී කර ගැනීමෙන් සහ ප්‍රමාණවත් පෝෂ්‍යදායී ආහාර සහ පිරිසිදු පානීය ජලය සැපයීම මගින්, ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාවේ රාමුව තුළ, රෝග සහ මත්ද්‍රව්‍යයන් වර්ධනය කිරීමට;

(ඈ) මව්වරුන් සඳහා යෝග්‍ය ප්‍රාග් ප්‍රසව සහ පශ්චාත් ප්‍රසව සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව ලැබෙන බවට සහතික කිරීමට;

(ඉ) සමාජයේ සියළුම අංශවලට, විශේෂයෙන් ම දෙමව්පියන්ට හා ප්‍රමාදයන්ට, ප්‍රමා සෞඛ්‍ය සහ පෝෂණය, මව්කිරි දීමේ වාසිදායක තත්ත්වයන්, ස්වස්ථතාව සහ පාරිසරික සනිපාරක්ෂාව සහ අනතුරු වැළැක්වීම පිළිබඳ වූ මූලික දැනුම ලැබෙන බවට ද, එවැනි අධ්‍යාපනයකට ප්‍රවේශය තිබෙන බවට ද, එම දැනුම භාවිතයේ දී සහාය වන බවට ද සහතික වීමට;

(ඊ) නිවාරණ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව, දෙමව්පියන් සඳහා මහ පෙත්වීම සහ පවුල් සැලසුම් අධ්‍යාපනය සහ සේවාවන් වර්ධනය කිරීමට සුදුසු පියවරවල් ගනු ලැබිය යුතු ය.

3. ළමයින්ගේ සෞඛ්‍යයට හානිකර වන්නා වූ පාරම්පරික කිරිත් නැති කිරීමේ අදහස ඇතිව, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් වලදායී වූ ද යෝග්‍ය වූ ද සියලු පියවරවල් ගනු ලැබිය යුතු ය.

4. මෙම ව්‍යවස්ථාවෙහි පිළිගෙන ඇති අයිතිය සම්පූර්ණයෙන්ම ඉෂ්ඨ කර ගැනීම ප්‍රශාමී ලෙස සාක්‍ෂාත් කර ගැනීමේ අදහසින්, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමටත් උනන්දු කිරීමටත් භාර ගනු ලැබේ. මේ සම්බන්ධයෙන් සංවර්ධනය වන්නා වූ රටවල අවශ්‍යතාවයන් කෙරෙහි විශේෂ සැලකිල්ල යොමුවිය යුතු ය.

25 වන ව්‍යවස්ථාව

පෝෂණයේ, රැකවරණයේ හෝ ඔහුගේ හෝ ඇයගේ කායික හෝ මානසික සෞඛ්‍යය පිණිස ප්‍රතිකාර ලබා දීමේ හෝ කාර්යයන් සඳහා නිසි බලය ඇති බලධරයකු විසින් ස්ථානගත කරන ලද ළමයෙකුට, ඒ ළමයාට සලකනු ලබන ප්‍රතිකාර පිළිබඳ ව ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ස්ථානගත කිරීමට අදාළ වෙනත් සියලු අවස්ථානුගත කරුණු පිළිබඳ ව කලින් කල සමාලෝචනයක් කරනු ලැබීමට හිමිවන්නා වූ අයිතිය, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් පිළිගනු ලැබේ.

26 වන ව්‍යවස්ථාව

1. සමාජ රක්‍ෂණය ඇතුළුව සමාජ සුරක්ෂිතතාවයෙන් ප්‍රතිලාභ ලැබීමේ සෑම ළමයෙකුටම ඇති අයිතිය, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් පිළිගනු ලබන අතර, තම ජාතික නීතියට අනුකූලව, මෙම අයිතිය සම්පූර්ණයෙන්ම සාක්‍ෂාත් කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය පියවරවල් ඒ රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය.

2. සුදුසු අවස්ථාවල දී, ළමයාගේ සහ ළමයා නඩත්තු කිරීම සඳහා වගකීම දරන තැනැත්තාගේ සම්පත් සහ අවස්ථානුගත කරුණු ද ප්‍රතිලාභ සඳහා ළමයා විසින් හෝ ළමයා වෙනුවෙන් හෝ කරන ලද ඉල්ලීමකට අදාළ වන්නා වූ වෙනත් සැලකිය යුතු කරුණු ද සැලකිල්ලට ගනිමින්, ප්‍රතිලාභ ප්‍රදානය කරනු ලැබිය යුතු ය.

27 වන ව්‍යවස්ථාව

1. ළමයාගේ කායික, මානසික, අධ්‍යාත්මික, සදාචාරාත්මක සහ සමාජීය වර්ධනය සඳහා ප්‍රමාණවත් වන්නා වූ පිවන තත්ත්වයකට සැම ළමයකුගේම ඇති අයිතිවාසිකම, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් පිළිගනු ලැබේ.

2. ළමයාගේ වර්ධනයට අවශ්‍ය වන්නා වූ පිවන තත්ත්වයන් මත තමන්ගේ හැකියාවල් සහ මුදල් පිළිබඳ ගක්‍යතා ඇතුළත සුරක්ෂිත කර දීමේ වගකීම, දෙමව්පියන් විසින් හෝ ළමයා සඳහා වගකිව යුතු වන වෙනත් තැනැත්තන් විසින් හෝ දරනු ලැබිය යුතු ය.

3. මෙම අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාවේ යෙදවීම පිණිස දෙමව්පියන්ට සහ ළමයා සම්බන්ධයෙන් වග කියන්නා වූ වෙනත් තැනැත්තන්ට ආධාර කිරීමේ සුදුසු පියවරවල් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, ජාතික තත්ත්වයන්ට අනුකූලව සහ තම තමන්ගේ ශක්ති ප්‍රමාණය ඇතුළත ගනු ලැබිය යුතු අතර, අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී, විශේෂයෙන් ම පෝෂණය, ඇදුම්, පැළඳුම් සහ නිවාස සම්බන්ධයෙන්, ද්‍රව්‍යමය ආධාර සලසනු ලැබීම ද ආධාර වැඩ පිළිවෙලවල් ඇති කිරීම ද කරනු ලැබිය යුතු ය.

4. ළමයා සඳහා මුදල් පිළිබඳ ව වගකීම දරන දෙමව්පියන්ගෙන් සහ වෙනත් තැනැත්තන්ගෙන් ළමයා සඳහා නඩත්තු, රාජ්‍ය පාර්ශ්ව ඇතුළතින් වුව ද විදේශයෙන් වුවද අයකර ගැනීම සුරක්ෂිත කිරීම පිණිස, සියලු පියවරවල් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය. විශේෂයෙන් ම, ළමයා සඳහා මුදල් පිළිබඳ වගකීම දරන තැනැත්තා ළමයා සිටින රාජ්‍යයෙන් වෙනත් රාජ්‍යයක පිවත්වන අවස්ථාවක, ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම්වලට ආබද්ධ වීම හෝ එවැනි ගිවිසුම් ඇති කර ගැනීම මෙන්ම වෙනත් සුදුසු වැඩ පිළිවෙලවල් යොදා ගැනීම හෝ එම පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් කරනු ලැබිය යුතු ය.

28 වන ව්‍යවස්ථාව

1. අධ්‍යාපනයක් සඳහා ළමයාට ඇති අයිතිවාසිකම, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් පිළිගනු ලැබේ. ප්‍රගාමී ලෙස ද, සමාන අවස්ථා

සැලසීමේ පදනම මත ද මෙම අයිතිවාසිකම ලබා දීමේ අදහසින්, රාජ්‍යයන් විසින්, විශේෂයෙන් ම,

(අ) ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය අනිවාර්ය කළ යුතු අතර, එය සෑම දෙනාටම නොමිලයේ ලබා ගත හැකිවිය යුතු ය.

(ආ) සාමාන්‍ය හා වෘත්තීය අධ්‍යාපනය ඇතුළුව, විවිධ ආකාරවල ද්විතියික අධ්‍යාපනය නංවාලීම උනන්දු කළ යුතු අතර, ඒවා සෑම ළමයකුටම ලබා ගත හැකි සහ සෑම ළමයකුටම ඒවාට ප්‍රවේශයක් තිබෙන තත්ත්වයකට පත් කරනු ලැබිය යුතු ය. නිදහස් අධ්‍යාපනය හඳුන්වා දීමට සහ අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී මුදල් ආධාර පිරිනැමීමට සුදුසු පියවරවල් ගත යුතුය.

(ඇ) සියලු සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග මගින්, දක්ෂතාවයේ පදනම මත, සෑම දෙනාටම උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවේශය සලසා දිය යුතු ය.

(ඈ) අධ්‍යාපනය සහ වෘත්තීය තොරතුරු සහ මාර්ගෝපදේශ සියලුම ළමයින්ට ලබා ගැනීමට හැකිවීමට ද, ඒ සඳහා ඔවුනට ප්‍රවේශය ලැබීමට ද සැලැස්විය යුතු ය.

(ඉ) පාසැල්වල විධිමත් ලෙස පැමිණීම උනන්දු කරලීමට සහ පාසල් අත්කැර යන්නන්ගේ සංඛ්‍යාව අඩු කරලීමට පියවර ගත යුතු ය.

2. පාසල් විනය, පරිපාලනය, ළමයාගේ මානව ගරුත්වයට අනුකූල වන ආකාරයටත්, වර්තමාන ප්‍රඥප්තියට අනුකූලවත් කෙරෙන ඔව්ට වගබලා ගැනීම සඳහා, සුදුසු සියලු පියවරවල් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය.

3. අධ්‍යාපනයට අදාළ කරුණු වලදී, ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ උනන්දු කරලීම, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් කරනු ලැබිය යුතු අතර, විශේෂයෙන් ම, එය නුගත්කම සහ අතුරු නොදැනීම මුලු ලෝකයෙන්ම තුරන් කිරීමට දායකවීමේ සහ විද්‍යාත්මක සහ තාක්ෂණ දැනුමට සහ නූතන ඉගැන්වීමේ ක්‍රමවලට

ප්‍රවේශය පහසු කිරීමේ අදහසින් විය යුතු ය. මේ පිළිබඳ ව, සංවර්ධනය වන්නා වූ රටවල අවශ්‍යතායන් කෙරෙහි විශේෂ සැලකිල්ල දැක්විය යුතු ය.

29 වන ව්‍යවස්ථාව

1. ළමයාගේ අධ්‍යාපනය -

(අ) ළමයාගේ පොද්ගලිකත්වය, දක්ෂතා සහ මානසික හා ශාරීරික ශක්‍යතා, ඒවා යොදා ගත හැකි ප්‍රශස්ත මට්ටමින් වර්ධනය කිරීම;

(ආ) මානුෂික අයිතිවාසිකම් සහ මූලික නිදහස කෙරෙහි ද එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියේ අඩංගු මූලධර්ම කෙරෙහි ද ගරුත්වය වර්ධනය කිරීම;

(ඇ) ළමයාගේ දෙමව්පියන් කෙරෙහි, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ සංස්කෘතික අනන්‍යතාව, භාෂාව සහ වටිනාකම් කෙරෙහි, ළමයා පිවිත්වන රටෙහි සහ ඔහු හෝ ඇය සම්භවය ලද රටෙහි ජාතික වටිනාකම් කෙරෙහි සහ ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ශිෂ්ටාචාරයට වෙනස් වූ ශිෂ්ටාචාරයන් කෙරෙහි ගරුත්වය වර්ධනය කිරීම;

(ඈ) සියලුම ජනතාව, ජනවාර්ගිකයන්, ජාතික සහ ආගමික කණ්ඩායම් සම දේශීය සම්භවය ඇති තැනැත්තන් අතර අවබෝධය, සාමය, අගතිගාමී නොවීම, ස්ත්‍රී පුරුෂයන් අතර සමානත්වය සහ මිත්‍රත්වය හරය වශයෙන් ඇතිව, නිදහස් සමාජයක වගකීම් සහිත පිවිසීමක් සඳහා ළමයා සුදානම් කිරීම;

(ඉ) ස්වභාවික පරිසරය සඳහා ගරුත්වය වර්ධනය කිරීම, අරමුණු කර ගත යුතු ඔව්ව පාරිසරිකරුවන් වන රාජ්‍යයන් එකඟවනු ලැබේ.

2. අධ්‍යාපන ආයතන පිහිටුවා මෙහෙයවීමට පුද්ගලයන්ට හා මණ්ඩලවලට ඇති නිදහස කෙරෙහි, මෙම ව්‍යවස්ථාවේ හෝ 28 වන ව්‍යවස්ථාවේ හෝ කිසිම කොටසකින් බාධා කෙරෙන්නේ යයි තේරුම් නොගත යුතු ය. එසේ වුවද සැමවිටම, මෙම ව්‍යවස්ථාවේ 1 වන

පේදයේ දක්වා ඇති මුලධර්ම අනුගමනය කිරීමට ද, එම ආයතන තුළදීම දෙනු ලබන අධ්‍යාපනය, රාජ්‍යය විසින් නියම කරනු ලබන අවම තත්ත්වයන්ට අනුකූල විය යුතු වීමේ අවශ්‍යතාවයට ද මෙම නිදහස යටත් වන්නේ ය.

30 වන ව්‍යවස්ථාව

ජනවාර්ගික, ආගමික හෝ භාෂාමය වශයෙන් සුළු ජන කොටස් හෝ දේශීය සම්භවය දරන තැනැත්තන් හෝ සිටින රාජ්‍යයක, එවැනි සුළු ජන කොට්ඨාශයකට අයත් වන්නා වූ හෝ දේශීය වන්නා වූ හෝ ළමයෙකුට, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ කණ්ඩායමේ සෙසු සාමාජිකයන් සමග එක්ව, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ සංස්කෘතිය දැරීමේ, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ආගම කියා පෑමේ හෝ ඇදහීමේ හෝ ඔහුගේ හෝ ඇයගේ භාෂාව භාවිතා කිරීමේ අයිතිය අහිමි කරනු නොලැබිය යුතු ය.

31 වන ව්‍යවස්ථාව

1. විවේකය ලැබීමටත්, විවේක සුළු විඳීමටත්, ළමයාගේ වයසට උචිත වූ ක්‍රීඩා සහ විනෝද කටයුතුවල නිරත වීමටත් සංස්කෘතික පිවිතයට සහ ශිල්ප කලාවලට නිදහසේ සහභාගිවීමටත් ළමයාට තිබෙන අයිතිවාසිකම, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් පිළිගනු ලැබේ.

2. සංස්කෘතික සහ කලා පිවිතයට පූර්ණ ලෙසින් සහභාගිවීමට ළමයාට ඇති අයිතියට පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගරු කරනු ලැබීම ද, එය ප්‍රවර්ධනය කරනු ලැබීම ද කළ යුතු අතර, සංස්කෘතික, කලාත්මක, විනෝදාත්මක සහ විවේකීය කටයුතු සඳහා යෝග්‍ය හා සමාන අවස්ථාවල් සලසා දීම, උනන්දු කරනු ලැබිය යුතුය.

32 වන ව්‍යවස්ථාව

1. ආර්ථික සුරාකැමෙන් ද, දුෂ්කර වූ හෝ ළමයාගේ අධ්‍යාපනය කෙරෙහි අවහිර ඇති කරන්නා වූ හෝ ළමයාගේ සෞඛ්‍යයට හෝ ශාරීරික, මානසික, අධ්‍යාත්මික, සදාචාරාත්මක හෝ සමාජීය වර්ධනයට හානි කරන්නා වූ හෝ යම් වැඩක් කිරීමෙන් ළමයකු ආරක්ෂා කර ගනු

ලැබීමට ඒ ළමයාට ඇති අයිතිවාසිකම, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් පිළිගනු ලැබේ.

2. මෙම ව්‍යවස්ථාව ක්‍රියාත්මක කෙරෙන බවට සහතික වීම සඳහා පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ව්‍යවස්ථාදායක, පරිපාලන, සමාජීය සහ අධ්‍යාපනික පියවරවල් ගනු ලැබිය යුතු ය. මෙම අරමුණ ඇතිව, වෙනත් ජාත්‍යන්තර සාධන පත්‍රවල අදාළ විධිවිධාන කෙරෙහි සැලකිල්ල දක්වමින් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් විශේෂයෙන් ම,

(අ) සේවා නියුක්තියට ඇතුළත් කර ගැනීම සඳහා අවම වයස් හෝ වයස් සීමා හෝ සඳහා විධිවිධාන සලස්වනු ලැබිය යුතු ය.

(ආ) සේවා නියුක්තියේ යෙදිය යුතු පැය ගණන සහ සේවා කොන්දේසි පිළිබඳ සුදුසු නියෝග සඳහා විධිවිධාන සලස්වනු ලැබිය යුතු ය. තවද,

(ඇ) මෙම ව්‍යවස්ථාව වලදායී ලෙස ද ක්‍රියාත්මක වන බවට සහතික වීම පිණිස, සුදුසු දණ්ඩන සහ වෙනත් තහංචි සඳහා විධිවිධාන සලස්වනු ලැබිය යුතු ය.

33 වන ව්‍යවස්ථාව

අදාළ ජාත්‍යන්තර සන්ධානවල අර්ථ නිරූපණය කර ඇති පරිදි වූ, නිදාපනක ඖෂධ වර්ග සහ මනස විකෘති කරන ද්‍රව්‍ය නීති විරෝධී ලෙස භාවිතයෙන් ළමයින් ආරක්ෂා කිරීමටත්, ව්‍යාධි ද්‍රව්‍ය නීති විරෝධී ලෙස නිෂ්පාදනය කිරීමෙහි සහ රහස් වෙළඳාමෙහි ළමයින් යොදා ගැනීම වැළැක්වීමටත් ව්‍යවස්ථාදායක, පරිපාලනමය, සමාජීය සහ අධ්‍යාපනික පියවරවල් ඇතුලු සියළු යෝග්‍ය පියවරවල්, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය.

34 වන ව්‍යවස්ථාව

සියලුම ආකාරවල, අයුතු ලෙස ලිංගික ක්‍රියාවල යොදවනු ලැබීමෙන් සහ අයුතු ලිංගික කටයුතු සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගනු ලැබීමෙන් ළමයා

ආරක්ෂා කිරීමේ කාර්යය පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් භාරගනු ලැබේ. මෙම කාර්යයන් සඳහා පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, විශේෂයෙන්ම -

(අ) කිසියම් අනිතික ලිංගික ක්‍රියාවලියක යෙදීම සඳහා ළමයකු පෙළඹවීම හෝ එසේ යෙදෙන ලෙස ඒ ළමයාට බල කිරීම;

(ආ) ගනිකා වෘත්තියෙහි හෝ වෙනත් අනිතික ලිංගික වර්ගවලදී අයුතු ප්‍රයෝජනය පිණිස ළමයින් යෙදවීම; සහ

(ඇ) කාමුක රංගනවල සහ ද්‍රව්‍යවල ළමයින් අයුතු ප්‍රයෝජනය උදෙසා යෙදවීම වැළැක්වීම සඳහා සුදුසු සියලු ජාතික ද්වි පාර්ශ්වික සහ බහු පාර්ශ්වික පියවරවල් ගනු ලැබිය යුතු ය.

35 වන ව්‍යවස්ථාව

කිනම් කාර්යයක් සඳහා වුව ද, කිනම් ආකාරයකින් වුව ද, ළමයින් පැහැර ගෙන යාම, විකිණීම හෝ රහස්‍ය වෙළඳාම් කිරීම වැළැක්වීම පිණිස, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් සුදුසු සියලු ජාතික ද්වි පාර්ශ්වික සහ බහු පාර්ශ්වික පියවරවල් ගනු ලැබිය යුතු ය.

36 වන ව්‍යවස්ථාව

ළමයාගේ සුභ සාධනයේ කිනම් අංගයකට වුවද හානිකර වන්නාවූ වෙනත් සියළු ආකාරවල අයුතු ප්‍රයෝජන ලැබීම්වලට, එරෙහිව, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ළමයා ආරක්ෂා කරනු ලැබිය යුතුය.

37 වන ව්‍යවස්ථාව

පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් පහත දැක්වෙන කරුණු ඉටුවෙන බවට වගබලා ගනු ලැබිය යුතු ය.

(අ) කිසිම ළමයෙකු වද හිංසාවලට හෝ වෙනත් කෲර, අමානුෂික හෝ නොහොඹිනා සැලකිල්ලට හෝ දඬුවම්වලට හෝ යටත් කරනු

නොලැබිය යුතු ය. වයස අවුරුදු දහ අටට අඩු තැනැත්තන් විසින් කරනු ලබන වැරදි සඳහා මරණීය දණ්ඩනය හෝ මුදා හැරීමේ හැකියාව නොමැති පිටිතාත්තය දක්වා වූ සිර දඬුවම පනවනු නොලැබිය යුතු ය.

(ආ) කිසිම ළමයකුගේ ස්වාධීනත්වය අහිමික ලෙස හෝ අන්තෝමික ලෙස හෝ ඔහුට හෝ ඇයට අහිමි නොකළ යුතු ය. ළමයකු අත් අඩංගුවට ගැනීම, රඳවා ගැනීම හෝ ඛන්ධනාගාරගත කිරීම, නීතියට අනුකූලව කරනු ලැබිය යුතු අතර, එය අවසාන පියවරක් වශයෙන් සහ සුදුසු කෙටිම කාලසීමා සඳහා පමණක් යොදාගනු ලැබිය යුතු ය.

(ඇ) ස්වාධීනත්වය අහිමි කරනු ලැබූ සෑම ළමයකුටම, මානුෂිකව සහ මිනිසාගේ නෛසර්ගික ගරුත්වයට ඔහුගේ ඇතිව ද, ඔවුන්ගේ වයස් සීමාවේ තැනැත්තන්ගේ අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගනු ලබන ආකාරයෙන් ද සලකනු ලැබිය යුතු ය. විශේෂයෙන් ම ස්වාධීනත්වය අහිමි කරනු ලැබූ සෑම ළමයකුට, එම ළමයාගේ වැඩිම යහපත පිණිස එසේ නොකළ යුතු යයි අදහස් කරනු ලබන්නේ නම් මිස, වැඩිහිටියන්ගෙන් වෙන් කරනු ලැබිය යුතු අතර, සුවිශේෂ කරුණු පවත්නා අවස්ථාවල දී හැර, ලිපි ගනුදෙනු මගින් ද යැම් ඊම් මගින් ද ඔහුගේ හෝ ඇයගේ පවුල සමග සම්බන්ධතා පවත්වා ගෙන යාමේ අයිතිය ඒ ළමයාට තිබිය යුතු ය.

(ඈ) තම ස්වාධීනත්වය අහිමි කරනු ලැබූ සෑම ළමයෙකුටම නෛතික හෝ වෙනත් සුදුසු ආධාර වහාම ලබා ගැනීම පිණිස ප්‍රවේශය සඳහා අයිතිය මෙන්ම අධිකරණයක් හෝ වෙනත් නිසි බලය ඇති, ස්වාධීන සහ අපක්ෂපාත අධිකාරියක් ඉදිරියේ ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ස්වාධීනත්වය අහිමි කිරීමේ නෛතික භාවය ගැන ප්‍රශ්න කිරීමේ සහ එවැනි යම් නඩුකරයක දී ඉක්මන් තීරණයක් ලබා ගැනීමේ අයිතිය ද තිබිය යුතු ය.

38 වන ව්‍යවස්ථාව

1. පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, සන්නද්ධ අරගලවලදී ඒවාට අදාළ වන්නා වූ ද ළමයින් සම්බන්ධයෙන් උපයෝගී වන්නා වූ ද ජාත්‍යන්තර මානුෂික නීතියේ රීතිවලට ගරු කිරීමට ද ඒවාට ගරු කරන බවට සහතික වීමට ද පොරොන්දු වනු ලැබේ.

2. වයස අවුරුදු පහළොවට නොඵළඹුනු තැනැත්තන් මෙම ආරාමුවලට කෙළින්ම සම්බන්ධ නොවන බවට වගබලා ගැනීම සඳහා පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය හැකි සියළුම පියවරවල් ගනු ලැබිය යුතු ය.

3. වයස අවුරුදු පහළොවට ඵළඹ නොමැති යම් තැනැත්තකු තම සන්නද්ධ හමුදාවලට බඳවා ගැනීමෙන්, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් වැළකී සිටිය යුතු ය. වයස අවුරුදු පහළොවට ඵළඹ ඇති නමුත්, වයස අවුරුදු දස අටට ඵළඹ නොමැති තැනැත්තන් අතරින් බඳවා ගැනීමේ දී, වයසින් වැඩිම තැනැත්තන්ට ප්‍රමුඛත්වය දීමට පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් උත්සාහ කරනු ලැබිය යුතු ය.

4. සන්නද්ධ අරගලවල දී සාමාන්‍ය ජනතාව ආරක්‍ෂා කිරීමට, ජාත්‍යන්තර මානුෂික නීතිය යටතේ පවත්නා තම වගකීම්වලට අනුකූලව, සන්නද්ධ අරගලයක් මගින් පීඩාවට පත් ළමයින්ගේ ආරක්‍ෂාව සහ රැකවරණ සහතික කිරීම සඳහා ගනු ලැබිය හැකි සියලු පියවරවල්, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය.

39 වන ව්‍යවස්ථාව

කිනම් ආකාරයක වුවද නොසලකා හැරීමකින්, අයුතු ප්‍රයෝජනය පිණිස යොදා ගැනීමකින්, අයුතු ක්‍රියාවකින් හෝ වෙනත් යම් ආකාරයක කෲර, අමානුෂික හෝ නොහොඹිනා සැලකීමකින් හෝ දඬුවමකින් හෝ සන්නද්ධ අරගලයකින් පීඩාවට පත් ළමයකු ගැටිතිකව සහ මානසිකව ප්‍රකෘති තත්ත්වයට පත් කිරීම සහ ඔහු සම්බන්ධයෙන් යළිත් සමාජ ඒකාග්‍රතාවය ඇති කිරීම සඳහා සියළු සුදුසු පියවරවල් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගනු ලැබිය යුතු ය. එම සුළුපත් කිරීම සහ සමාජ

ඒකාග්‍රතාව යළි ඇති කිරීම, ළමයාගේ සෞඛ්‍ය, ආත්ම ගරුත්වය සහ උදාරත්වය පෝෂණය කරන්නා වූ පරිසරයක සිදු විය යුතු ය.

40 වන ව්‍යවස්ථාව

1. දණ්ඩ නීති උල්ලංඝනය කර ඇති බවට චෝදනා කරනු ලැබ, වූදිතයකු කරනු ලැබ හෝ පිළිගනු ලැබ ඇති සෑම ළමයකුටම, ඔහුගේ ගරුත්වය හා වටිනාකම පිළිබඳ හැඟීම නංවාලීමට අනුරූප වන ආකාරයට සලකනු ලැබිය යුතු බවට ඇති අයිතිය, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් පිළිගනු ලැබේ. මෙය මානුෂික අයිතිවාසිකම් සහ වෙනත් තැනැත්තන්ගේ මූලික නිදහස සඳහා ළමයාගේ ගෞරවය යක්තීමත් කරන අතර ම, ඒ මගින් ළමයාගේ වයස ද, ළමයා නැවත පරිපූර්ණ කිරීමේ සහ ළමයා විසින් සමාජයෙහි ප්‍රයෝජනවත් කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ද සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ.

2. මේ අරමුණ උදෙසා, ජාත්‍යන්තර සාධන පත්‍රවල අදාළ විධිවිධාන කෙරෙහි සැලකිල්ල ඇතිව, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් විශේෂයෙන් ම -

(අ) යම් ක්‍රියාවක් හෝ නොකර හැරීමක්, වයස සිදු කරන ලද අවස්ථාවේ දී ජාතික හෝ ජාත්‍යන්තර හෝ නීතිය මගින් තහනම් කර නොතිබුණේ නම්, එම ක්‍රියාව හෝ නොකර හැරීම දණ්ඩන නීතියක් උල්ලංඝනය කිරීමක් ලෙස, කිසිදු ළමයෙකුට චෝදනා කිරීම, කිසිදු ළමයෙකු වූදිතයකු කිරීම හෝ ඒ ළමයා එසේ උල්ලංඝනය කර ඇති බවට පිළිගැනීම හෝ නොකළ යුතු බවටත්;

(ආ) දණ්ඩන නීති උල්ලංඝනය කර ඇති බවට චෝදනා කරනු ලැබ හෝ වූදිතයා කරනු ලැබ හෝ සිටින සෑම ළමයකුට ම, යටත් පිරිසෙයින්, පහත සඳහන් ආරක්ෂාවන් තිබෙන බවට වගබලා ගනු ලැබිය යුතු ය. ඒ ආරක්ෂාවන් නම් :-

- (i) නීතියට අනුව වරදකරු බව ඔප්පු වනතුරු නිරේදෝෂී බවට පුර්වානුමානය කිරීම;

- (ii) ඔහුට හෝ ඇයට විරුද්ධ ව ඇති චෝදනා නොපමාව සහ කෙළින්ම දන්වා සිටීම සහ සුදුසුනම්, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ දෙමව්පියන් මගින් හෝ නිත්‍යානුකූල භාරකරු මගින් හෝ දන්වා සිටීම සහ ඔහුගේ හෝ ඇයගේ විත්ති වාචකය සකස් කිරීමේ දී සහ ඉදිරිපත් කිරීමේ දී නීතිමය සහ වෙනත් සුදුසු ආධාර සැලසීම;
- (iii) එම කරුණු, ප්‍රමාදයකින් තොරව, නිසි බලය ඇති, ස්වාධීන සහ අපක්ෂපාත අධිකාරියක් විසින් හෝ අධිකරණ මණ්ඩලයක් විසින් හෝ නීතියට අනුකූල වූ සාධාරණ නඩු විභාගයක දී තීරණය කරනු ලැබීමට විශේෂයෙන් ම ඔහුගේ හෝ ඇයගේ වයස, පිහිටි පරිසරය, ඔහුගේ හෝ ඇයගේ දෙමව්පියන් හෝ නිත්‍යානුකූල භාරකරුවන් ගැන සැලකීමේ දී ළමයාගේ යහපත සඳහා නොවේයැයි සලකනු ලබන්නේ නම් මිස, එය නීති හෝ වෙනත් සභාචක්‍යයන් ඉදිරිපිට දී පවත්වනු ලැබීමට;
- (iv) සාක්ෂි දෙන ලෙස හෝ වරද සම්බන්ධයෙන් අපරාධෝච්චාරණය කරන ලෙස හෝ බල නොකිරීමට ප්‍රතිවිරුද්ධ සාක්ෂිකරුවන් විභාග කිරීම හෝ විභාග කරවීම සහ සමාන කොන්දේසි යටතේ ඔහු හෝ ඇය වෙනුවෙන් සාක්ෂිකරුවන්ගේ සහභාගිත්වය ලබා ගැනීමට සහ ඔවුන් පරීක්ෂා කිරීමට;
- (v) දණ්ඩන නීතිය උල්ලංඝනය කර ඇති බවට සලකනු ලබන්නේ නම්, එම තීරණය සහ, එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පනවනු ලැබ ඇති කිසියම් පියවරක්, නිසි බලය ඇත්තා වූ ද, ස්වාධීන වූ ද, අපක්ෂපාත වූ ද, ඉහල අධිකාරියක් විසින් හෝ අධිකරණ මණ්ඩලයක් විසින් හෝ නීතියට අනුකූලව සමාලෝචනය කරවනු ලැබිය හැකි වීමට;

(vi) භාවිතා කරනු ලබන භාෂාව තේරුම් ගැනීමට හෝ කටා කිරීමට හෝ ළමයාට නොහැකි නම්, භාෂණ පරිවර්තකයකුගේ සහාය නොමිලයේ ලබා ගැනීමට;

(vii) නඩු කටයුත්තේ සියළු අවස්ථාවල දී ඔහුගේ හෝ ඇයගේ පොද්ගලිකත්වයට සම්පූර්ණ ගරුත්වය ලැබීමට.

3. දණ්ඩන නීතිය උල්ලංඝනය කර ඇති ලෙසට චෝදනා ලැබ, වූදිතයා කරනු ලැබ නැතහොත් පිළිගනු ලැබ සිටින ළමයින්ට විශේෂයෙන්ම අදාළ වන්නා වූ නීති, කාර්ය පටිපාටි, අධිකාර සහ ආයතන පිහිටුවීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමට පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ක්‍රියා කරනු ලැබිය යුතු අතර, විශේෂයෙන් ම -

(අ) දණ්ඩන නීති උල්ලංඝනය කිරීමට ළමයකුට යක්ෂ්‍යතාවක් නොමැති බවට පූර්වානුමානය කළ යුතු වන්නේ ඔහු යම් වයසකට අඩු වූ විට ද, ඒ අවම වයස නිශ්චය කොට දැක්වීම ද;

(ආ) මානව හිමිකම්වලට සහ නෛතික ආරක්ෂාවට පූර්ණ ගරුත්වය සලසමින්, සුදුසු හා අවශ්‍ය, කිනම් අවස්ථාවල දී වුව ද, වචනික ළමයින් සම්බන්ධයෙන් අධිකරණ නඩු කටයුතුවල පිළිසරණ නොලබා ගත හැකි පියවර උපයෝගී කර ගැනීම ද කරනු ලැබිය යුතු ය.

4. ළමයින් සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ යහපත පිණිස යෝග්‍ය වන්නා වූ ආකාරයටත්, ඔවුනට අදාළ අවස්ථානුගත කරුණුවලට සහ වරදට සමානුපාතික වන ආකාරයටත් කටයුතු කෙරෙන බවට සහතික වීම පිණිස, ආයතනික රැකවරණ වෙනුවට, රැකවරණය, මාර්ගෝපදේශ සහ අධීක්ෂණ නියමයන්, උපදේශක සේවා, පරිවාස, පිළිදැගුම් රැකවරණය, අධ්‍යාපනය සහ වෘත්තීය අනුෂාසන වැඩපිළිවෙලවල් වැනි වෙනත් විවිධ වූ විකල්ප හිමිය යුතු ය.

41 වන ව්‍යවස්ථාව

ලමයාගේ අයිතිවාසිකම් සාක්ෂාත් කිරීමෙහි ලා වඩාත් නිතකර වන්නා වූ ද -

(අ) පාර්ශ්වකරුවෙහි ව රාජ්‍යයේ නීතියෙහි හෝ

(ආ) ඒ රාජ්‍යයෙහි බලාත්විතව පවත්නා ජාත්‍යන්තර නීතියෙහි හෝ අඩංගු විධිවිධාන කිසිවක් කෙරෙහි මෙම ප්‍රඥප්තියෙහි සඳහන් කිසිවකින් බලපෑමක් සිදු නොවිය යුතු ය.

II වන කොටස

42 වන ව්‍යවස්ථාව

පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, යෝග්‍ය වන්නා වූ ද, ක්‍රියාකාරී වන්නා වූ ද, ක්‍රම මගින්, මෙම ප්‍රඥප්තියේ මූලධර්ම සහ විධිවිධාන වැඩිහිටියන්ට සහ ළමයින්ට එක සමානව පුළුල් ලෙස දැන ගන්නට සැලැස්වීමට භාරගනු ලැබේ.

43 වන ව්‍යවස්ථාව

1. වර්තමාන ප්‍රඥප්ති මගින් භාර ගන්නා ලද වගකීම් ඉටු කිරීමෙහි ලා, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් අත්කර ගන්නා ලද ප්‍රගතිය පරීක්ෂා කිරීමේ කාර්යය සඳහා ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ කමිටුවක් පිහිටුවනු ලැබිය යුතු අතර, ඒ කමිටුව විසින් මෙහි මතු විධිවිධාන සලසා ඇති කර්තව්‍යයන් ඉටු කරනු ලැබිය යුතු ය.

2. උසස් වර්තයකින් යුක්ත වූ ද, මෙම ප්‍රඥප්තියේ ආචරණක කේන්ද්‍රයෙහි පිළිගත් දක්ෂතාවයක් ඇත්තා වූ ද විශේෂඥයන් ද සඳහෙකුගෙන් කමිටුව සමන්විත විය යුතු ය. පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් තම තමන්ගේ ජාතිකයන් අතුරින්, කමිටුවේ සාමාජිකයන් තෝරා පත් කර ගනු ලැබිය යුතු ය. සාධාරණ භූගෝලීය බෙදීම

කෙරෙහි මෙන්ම ප්‍රධාන නීති ක්‍රම කෙරෙහි සැලකිලිමත් වෙමින් ඔවුන් විසින් තම පුද්ගලික තත්ත්වයෙන් සේවය සලසනු ලැබිය යුතු ය.

3. පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, නම් කරන ලද තැනැත්තන්ගේ ලැයිස්තුවෙන් රහස් පන්දය මගින් කමිටුවේ සාමාජිකයන් තෝරා පත් කර ගනු ලැබිය යුතු ය. එක් එක් රාජ්‍ය පාර්ශ්වකරු විසින්, තමන්ගේ ම ජාතිකයන් අතුරින් එක් තැනැත්තකු නම් කරනු ලැබිය හැකි ය.

4. වර්තමාන ප්‍රඥප්තිය ඔලන්ටික විම ආරම්භ වූ දිනයට පසු මාස හයක් ගත විටට පෙර කමිටුව සඳහා ආරම්භක පන්ද විමසීම පවත්වනු ලැබිය යුතු අතර, ඉන් ඉක්බිතිව, සෑම දෙවන වර්ෂයේදී ම පන්ද විමසීම පවත්වනු ලැබිය යුතු ය. එක් එක් පන්ද විමසීමේ දිනයට යටත් පිරිසෙන් මාස හතරකට පෙර, එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයා විසින්, මාස දෙකක් ඇතුළත දී තම නාම යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලෙසට ආරාධනා කරමින්, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් වෙත ලිපියක් යවනු ලැබිය යුතු ය. ඉන් ඉක්බිතිව, එසේ නම් කරනු ලැබ ඇති සියලු තැනැත්තන්, ඔවුන්ගේ නම් යෝජනා කරනු ලැබූ පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් සඳහන් කරමින්, අකාරාදියේ පිළිවෙලට වූ ලැයිස්තුවක්, මහ ලේකම්වරයා විසින් සකස් කරනු ලැබිය යුතු අතර, එම ලැයිස්තුව වර්තමාන ප්‍රඥප්තියේ පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

5. මහ ලේකම්වරයා විසින් කැඳවනු ලැබ, එක්සත් ජාතීන්ගේ මූලස්ථානයෙහි පවත්වනු ලබන පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යවල රැස්වීම්වල දී මෙම පන්ද විමසීම් පවත්වනු ලැබිය යුතු ය. එම රැස්වීම්වල දී ගණ පුරණය සඳහා පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් තුනෙන් දෙකක් සහභාගි විය යුතු ය. පැමිණ සිට පන්දය දෙන්නා වූ පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යවල නියෝජිතයන්ගේ වැඩිම පන්ද සංඛ්‍යාව සහ පරම ඛණ්තර පන්ද සංඛ්‍යාව ලබන තැනැත්තන් කමිටුවේ සාමාජිකයන් ලෙස තෝරා පත් කර ගනු ලැබූ තැනැත්තන් විය යුතු ය.

6. කම්වුවේ සාමාජිකයන් අවුරුදු හතරක කාලසීමාවක් සඳහා තෝරා පත්කර ගනු ලැබිය යුතු ය. නැවත නාම යෝජනා කරනු ලැබුවහොත් නැවත තෝරා පත් කර ගැනීම සඳහා ඔවුන් සුදුස්සන් විය යුතු ය. පළමුවන පන්ද විමසීමේ දි තේරී පත් වූ සාමාජිකයන් පස් දෙනෙකුගේ ධුර කාලය, අවුරුදු දෙකක අවසානයේ දී අවසන් විය යුතු ය. පළමුවන පන්ද විමසීම නිම වූ වහාම, එම රැස්වීමේ සභාපතිවරයා විසින් කුසපත් ඇඳීමෙන් මෙම සාමාජිකයන් පස් දෙනාගේ නම් තෝරා ගනු ලැබිය යුතු ය.

7. කම්වුවේ සාමාජිකයකු මිය යයි නම් හෝ ඉල්ලා අස්වෙයි නම් හෝ වෙනත් යම් හේතුවක් නිසා ඔහුට හෝ ඇයට කම්වුවේ කාර්යයන් තවදුරටත් ඉටු කළ නොහැකි බව ප්‍රකාශ කරයි නම් හෝ, එම සාමාජිකයා නම් කරනු ලැබුවේ යම් පාර්ශ්වකරුවකු වන රාජ්‍යයන් විසින් ද, ඒ රාජ්‍යයන් විසින්, කම්වුවේ අනුමැතියට යටත් ව, ඒ ධුර කාල සීමාවෙන් ඉතිරිව ඇති කාල සීමාව සඳහා සේවය කිරීම පිණිස, ස්වකීය ජාතිකයන් අතරින් වෙනත් විශේෂඥයකු පත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

8. කම්වුව විසින්, එහි කාර්ය පටිපාටිය පිළිබඳ ව කම්වුවෙහි ම රීති පිහිටුවා ගනු ලැබිය යුතු ය.

9. කම්වුව විසින්, අවුරුදු දෙකක කාලසීමාවක් සඳහා එහි නිලධාරීන් තෝරා පත් කර ගනු ලැබිය යුතු ය.

10. කම්වුවෙහි රැස්වීම්, සාමාන්‍යයෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ මූලස්ථානයෙහි දී කම්වුව විසින් තීරණය කරන ලද වෙනත් කිසියම් පහසු ස්ථානයක දී හෝ පවත්වනු ලැබිය යුතු ය. සාමාන්‍යයෙන් වර්ෂයක් පාසා කම්වුව රැස්විය යුතු ය. අවශ්‍ය වුවහොත් කම්වුවෙහි රැස්වීම්වල කාල සීමාව, වර්තමාන ප්‍රඥප්තියට පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන්ගේ රැස්වීමක් මගින්, මහා මණ්ඩලයේ අනුමැතියට යටත්ව තීරණය කිරීම සහ සමාලෝචනය කිරීම කරනු ලැබිය යුතු ය.

11. වර්තමාන ප්‍රඥප්තිය යටතේ කමිටුවෙහි කර්තව්‍යයන් වලදායී ලෙස ඉටු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය සහ පහසුකම්, එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයා විසින් සපයනු ලැබිය යුතු ය.

12. වර්තමාන ප්‍රඥප්තිය යටතේ පිහිටුවන ලද කමිටුවේ සාමාජිකයන්ට, මහා මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව, එම මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරනු ලබන නියම සහ කොන්දේසි මත, එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්පත්වලින් පඩිනඩි ලැබිය යුතු ය.

44 වන ව්‍යවස්ථාව

1. මෙහි පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින් ගන්නා ලද පියවරවල් සහ එම අයිතිවාසිකම් භක්ති විදීමෙහි ලා ලබා ඇති ප්‍රගතිය පිළිබඳ වාර්තා -

(අ) අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍ය ප්‍රඥප්තියෙහි බලය යටතට පත්වී, අවුරුදු දෙකක් ඇතුළත දි;

(ආ) ඉන් ඉක්බිතිව සැම අවුරුදු පහක දි එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයා මගින් කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට එම රාජ්‍යයෝ එකඟ වී බැඳී සිටින්නා හ.

2. වර්තමාන ප්‍රඥප්තිය යටතේ වගකීම් ඉෂ්ඨ කර ගැනීමේ ප්‍රමාණයට, බලපාන සාධක හෝ දුෂ්කරතා කිසිවක් වේ නම්, ඒවා මෙම ව්‍යවස්ථාව යටතේ කරනු ලබන වාර්තාවෙහි සඳහන් විය යුතු ය. අදාළ රටෙහි මෙම ප්‍රඥප්තිය ක්‍රියාවේ යෙදවීම පිළිබඳ පුර්ණ අවබෝධයක් කමිටුව වෙත සැපයීමට ප්‍රමාණවත් වන්නා වූ තොරතුරු ද, එම වාර්තාවෙහි අඩංගු විය යුතු ය.

3. කමිටුව වෙත සම්පූර්ණ ආරම්භක වාර්තාවක් සපයනු ලැබූ පාර්ශ්වකරුවකු වන රාජ්‍යයන් විසින් 1 (ආ) ජේදයට අනුකූලව සපයනු ලබන එහි තදන්තර වාර්තාවල, කලින් සපයන ලද මූලික තොරතුරු නැවත සැපයීම අවශ්‍ය නොවන්නේ ය.

4. ප්‍රඥප්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ වැඩිදුර තොරතුරු, කමිටුව විසින් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් වෙතින් ඉල්ලා සිටිනු ලැබිය හැකි ය.

5. කමිටුව විසින්, එහි කටයුතු පිළිබඳ වාර්තා, සෑම වසර දෙකකදීම, ආර්ථික සහ සමාජ මණ්ඩලය මගින් එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා සභාව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

6. පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් විසින්, තම වාර්තා, තම තමන්ගේ රටවල මහජනතාව වෙත පුළුල් ලෙස ලැබෙන්නට සලස්වනු ලැබිය යුතු ය.

45 වන ව්‍යවස්ථාව

ප්‍රඥප්තිය ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කරවීම සඳහාත්, ප්‍රඥප්තියෙන් අවරණාත්මක ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහාත් -

(අ) විශේෂිත නියෝජ්‍යායතනවලට, යුනිසෙෆ් සංවිධානයට සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ වෙනත් අංශවලට, ඔවුන්ගේ විධාන භාරයේ ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වැටෙන්නා වූ වර්තමාන ප්‍රඥප්තියේ විධිවිධාන ක්‍රියාවේ යෙදවීම ගැන සලකා බැලීමේ දී නියෝජ්‍යයා කිරීමේ අයිතිය තිබිය යුතු ය. තම තමන්ගේ විධාන භාරයේ ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වැටෙන්නා වූ ප්‍රඥප්තිය ක්‍රියාවේ යෙදවීම පිළිබඳව, විශේෂඥ උපදෙස් සපයන ලෙස විශේෂිත නියෝජ්‍යායතනවලට, යුනිසෙෆ් සංවිධානයට සහ කමිටුව සුදුසුයයි සලකන වෙනත් නිසි බල ඇති මණ්ඩලවලට කමිටුව විසින් ආරාධනා කරනු ලැබිය හැකි ය.

ස්වකීය කාර්යයන්ගේ විෂය ක්‍ෂේත්‍රය තුළට වැටෙන අංශවල ප්‍රඥප්තිය ක්‍රියාවේ යෙදවීම පිළිබඳව වාර්තා සපයන ලෙස කමිටුව විසින් විශේෂිත නියෝජ්‍යායතනවලින්, යුනිසෙෆ් සංවිධානයෙන් සහ වෙනත් එක්සත් ජාතීන්ගේ අංශවලින් ඉල්ලා සිටිනු ලැබිය හැකි ය.

(ආ) කිසියම් ඉල්ලීමක් අඩංගු වන්නා වූ නැතහොත් කාර්මික උපදෙස් හෝ ආධාරයක් හෝ පිළිබඳ අවශ්‍යතාවයක් සඳහන් වන්නා වූ පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් වෙතින් ලැබුණු වාර්තා කිසිවක්, එම ඉල්ලීම් හෝ සඳහන් කිරීම් හෝ පිළිබඳ ව කමිටුවේ නිරීක්ෂණ හෝ යෝජනා කිසිවක් වේ නම්, ඒ නිරීක්ෂණ හෝ යෝජනා සමග, කමිටුව සුදුසුයයි සලකන පරිදි විශේෂිත නියෝජ්‍යායතනවලට, යුනිසෝ සංවිධානයට හෝ වෙනත් නිසි බලය ඇති මණ්ඩලවලට කමිටුව විසින් යවනු ලැබිය යුතු ය.

(ඇ) ළමයාගේ අයිතිවාසිකම්වලට අදාළ නියමිත ප්‍රශ්න පිළිබඳ ව කමිටුව වෙනුවෙන් අධ්‍යයනයක් කිරීම භාර ගන්නා මෙන් මහ ලේකම්වරයාගෙන් ඉල්ලා සිටින ලෙස, කමිටුව විසින් මණ්ඩලය වෙත නිර්දේශ කරනු ලැබිය හැකි ය.

(ඈ) ප්‍රඥප්තියේ 44 වන සහ 45 වන ව්‍යවස්ථා ප්‍රකාර ලැබුණු තොරතුරු පදනම් කරගෙන කමිටුව විසින් යෝජනා සහ පොදු නිර්දේශ කරනු ලැබිය හැකි ය. එවැනි යෝජනා සහ පොදු නිර්දේශ අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් වන යම් රාජ්‍යයකට යැවිය යුතු අතර, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන්ගේ අදහස් දැක්වීම් කිසිවක් වේ නම්, ඒවාත් සමග ඒ යෝජනා සහ නිර්දේශ මනා මණ්ඩලය වෙත වාර්තා කරනු ලැබිය යුතු ය.

III වන කොටස

46 වන ව්‍යවස්ථාව

සියළු රාජ්‍යයන් විසින් අත්සන් තබනු ලැබීමට මෙම ප්‍රඥප්තිය විවෘතව තැබිය යුතු ය.

47 වන ව්‍යවස්ථාව

මෙම වර්තමාන ප්‍රඥප්තිය අනුමත කිරීමට යටත් වේ. අනුමත කිරීමේ සාධන පත්‍ර එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයා වෙත තැන්පත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

48 වන ව්‍යවස්ථාව

ඕනෑම රාජ්‍යයකට ආබද්ධ විම පිණිස, මෙම වර්තමාන ප්‍රඥප්තිය විවෘතව තැබිය යුතු ය. ආබද්ධ වීමේ සාධක පත්‍ර, එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයා වෙත තැන්පත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

49 වන ව්‍යවස්ථාව

1. අනුමත කිරීමේ හෝ ආබද්ධ වීමේ හෝ විසි වන සාධන පත්‍රය, එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයා වෙත තැන්පත් කළ දිනයට පසු තිස් වන දිනයෙහි, මෙම වර්තමාන ප්‍රඥප්තිය බලාත්විත තත්ත්වය ලැබිය යුතු ය.

2. අනුමත කිරීමේ හෝ ආබද්ධ වීමේ හෝ විසි වන සාධන පත්‍රය තැන්පත් කරනු ලැබීමෙන් පසුව අනුමත කරන හෝ ආබද්ධ වන එක් එක් රාජ්‍යය සඳහා, ඒ රාජ්‍යය විසින් තම අනුමත කිරීමේ නැතහොත් ආබද්ධ වීමේ සාධන පත්‍රය තැන්පත් කරන ලද දිනට පසු තිස් වන දිනයෙහි, මෙම ප්‍රඥප්තිය බලාත්විත තත්ත්වය ලැබිය යුතු ය.

50 වන ව්‍යවස්ථාව

1. පාර්ශ්වකරුවකු වන යම් රාජ්‍යයක් විසින් සංශෝධනයක් කර, එය එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයා වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය

හැකි ය. එවිට, එම යෝජනා සලකා බලා ජන්දය දීමේ කාර්යය සඳහා පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයවල සම්මේලනයට රාජ්‍යයන් එකඟ වන්නේ ද, යන්න සඳහන් කරන ලෙසට කරනු ලබන ඉල්ලීමක් ද, සමග, මහ ලේකම්වරයා විසින්, එම යෝජිත සංශෝධන පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් වෙත දන්වා සිටිනු ලැබිය යුතු ය. එම දැනුම් දීමේ දිනයෙහි සිට මාස හතරක් ඇතුළත දී, යටත් පිරිසෙයින් පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් තුනෙන් එකක් එවැනි සම්මේලනයකට එකඟත්වය ප්‍රකාශ කරනු ලබන අවස්ථාවක, මහ ලේකම්වරයා විසින් එක්සත් ජාතීන්ගේ අනුග්‍රහය යටතේ සම්මේලනයක් කැඳවනු ලැබිය යුතු ය. සම්මේලනයට සහභාගි වී ජන්දය දෙන පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් බහුතරයක් විසින් සම්මත කර ගනු ලබන සංශෝධනයක්, අනුමැතිය සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබිය යුතු ය.

2. මෙම ව්‍යවස්ථාවේ (1) වන ඡේදයට අනුකූලව සම්මත කර ගන්නා ලද සංශෝධනයක්, එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරනු ලැබ, පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන්ගෙන් තුනෙන් දෙකක බහුතරයක් විසින් පිළිගන්නා ලද විට, බලාත්මක විය යුතු ය.

3. සංශෝධනයක් බලාත්මක වූ විට, එය පිළිගෙන ඇති පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් එයින් බැඳී සිටිය යුතු අතර, සෙසු පාර්ශ්වකරුවන් වන රාජ්‍යයන් මේ ප්‍රඥප්තියේ විධිවිධානවලට සහ ඒ රාජ්‍යයන් විසින් පිළිගන්නා ලද පූර්ව සංශෝධනවලට බැඳී සිටිය යුතු ය.

51 වන ව්‍යවස්ථාව

1. අනුමත කරන හෝ ආබේද්ධ වන හෝ අවස්ථාවේ දී, රාජ්‍යයන් විසින් ඒවාට වෙන් කොට තබා ගන්නා ලද කරුණු පිළිබඳ විස්තර, එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයා විසින් ලබා ගෙන ඇති සියලුම රාජ්‍යයන් වෙත බෙදා හරිනු ලැබිය යුතු ය.

2. මෙම වර්තමාන ප්‍රඥප්තියේ අරමුණුවලට සහ කාර්යයට නොගැලපෙන්නා වූ කරුණු වෙන් කර තබා ගැනීමට ඉඩ දෙනු නොලැබිය යුතු ය.

3. එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයා අමතා, වෙන්කර තබා ගත් කරුණු ඉවත් කර ගන්නා බවට කරනු ලබන නිවේදනයක් මගින්, ඕනෑම අවස්ථාවක දී, වෙන් කර තබා ගත් කරුණු ඉල්ලා අස් කර ගත හැකි අතර, එවිට මහ ලේකම්වරයා විසින්, ඒ බව සියළුම රාජ්‍යයන් වෙත දැනුම් දෙනු ලැබිය යුතු ය. එවැනි නිවේදනයක් මහ ලේකම්වරයා වෙත ලැබුණු දිනයෙහි, එය ක්‍රියාත්මක විය යුතු ය.

52 වන ව්‍යවස්ථාව

එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයා වෙත කරනු ලබන ලියවිල්ලකින් වූ නිවේදනයක් මගින්, පාර්ශ්වකරුවකු වන රාජ්‍යයක් විසින්, මෙම ප්‍රඥප්තිය ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබිය හැකි ය. මහ ලේකම්වරයා වෙත නිවේදනය ලැබුණු දිනයෙන් එක් අවුරුද්දකට පසුව, එම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම ක්‍රියාත්මක වන්නේ ය.

53 වන ව්‍යවස්ථාව

මෙම වර්තමාන ප්‍රඥප්තියෙහි තැන්පතුබාරි වශයෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ ලේකම්වරයා නමෝද්දේශ්ට කරනු ලැබේ.